

E. Bouma

RESULTATEN VAN EEN TWEETAL GROTE OLDAMBSTER AKKERBOUWBEDRIJVEN
GEDURENDE DE PERIODE 1964 T/M 1975

Interne Nota no. 231

Augustus 1978

Landbouw-Economisch Instituut
Afdeling Landbouw

INHOUD

	Blz.
1. INLEIDING	5
2. GROND EN GEBOUWEN	6
2.1 Kwaliteit, verkaveling en ontsluiting	6
2.2 Bouwplan	6
3. DE BEDRIJFSRESULTATEN	9
3.1 Algemeen	9
3.2 Opbrengsten	9
3.3 Kosten	11
3.3.1 Algemeen	11
3.3.2 Bewerkingskosten	12
3.3.3 Bemesting	12
3.3.4 Kosten grond en gebouwen	13
3.4 Netto-overschot	14
4. BEWERKINGSKOSTEN PER 100 B.E.	15
5. HOE NU VERDER?	20
SAMENVATTING	21
BIJLAGEN	23 t/m 30
GRAFIEKEN	31 t/m 45

1. INLEIDING

In publikatie 3.37 "Bedrijfseconomische mogelijkheden voor grote akkerbouwbedrijven" van de hand van ir. M. Draisma en J. v.d. Ploeg, ing., wordt een studie gemaakt van de relatie tussen bedrijfsgrootte en rentabiliteit. Als grondslag van deze studie werden bedrijfseconomische gegevens gebruikt van een zestal bedrijven van gemiddeld 110 ha, in vergelijking met dezelfde gegevens van het gemiddelde Oldambster bedrijf van + 47 ha. Deze studie had betrekking op de jaren 1964 t/m 1969.

Het werd nodig geacht om de ontwikkeling van het grotere bedrijf in het Oldambt te blijven volgen. Van een tweetal bedrijven van resp. + 100 ha en 180 ha is de verzameling van de gegevens geprolongeerd tot en met het oogstjaar 1975.

De LEI-bedrijven die als oriënteringsmaatstaf zijn gebruikt, hebben geen vee en weinig of geen veenkoloniale grond.

In deze publikatie waarin de bedrijven aangeduid worden als 11628 (gem. 180 ha), 11629 (gem. 100 ha) en LEI-groep, zijn de resultaten van de twee Oldambster bedrijven en de z.g. LEI-groep geanalyseerd voor de periode 1964 t/m 1975.

2. GROND EN GEBOUWEN

2.1 Kwaliteit, verkaveling en ontsluiting

No. 11628 bestaat uit oude, kalkarme, zware zeeklei. Door aan- en verkoop en ruil van gronden is een goede kavelvorm verkregen. Door het dempen van sloten en herdrainage zijn grote percelen gevormd met weinig slootonderhoud.

De ontwatering is goed. Er staan vier bedrijfsgebouwen op de kavel van de oorspronkelijke boerderijen. Mogelijkheid tot het opslaan en drogen van graan.

No. 11629 bestaat uit jonge kalkrijke zware klei, ingepolderd in 1925. De verkaveling is gunstig. De ontwatering is goed. Er is één bedrijfsgebouw en kapschuur. Mogelijkheid tot het bewaren van graan.

De LEI-groep bestaat uit alle mogelijke variaties Dollard klei, van jong en kalkrijk tot oud en kalkarm. De verkaveling en kavelvorm is gemiddeld slechter dan van de bedrijven no. 11628 en 11629.

2.2 Bouwplan

Voor een nadere specificatie zie bijlage 1 en grafiek 2.1. Hieruit blijkt dat de oppervlakte granen schommelt tussen 50 en 60% van het totale bouwplan. In de jaren heeft zich geen duidelijke verschuiving voorgedaan. Tarwe is het belangrijkste graangewas.

Tabel 2.1 Bouwplan in % van de oppervlakte cultuurgrond (gem.1964 t/m 1975) en aantal bewerkingseenheden per ha

	11628	11629	LEI-groep
Granen	59	51	60
Land- en tuinbouwzaden	5	6	6
Peulvruchten	7	7	6
Suikerbieten	4	-	7
Lucerne	11	8	4
Handelsgewassen	14	25	12
Grasland	0	3	5
	100	100	100
Aantal B.E.'s per ha	104	96	108

Over het bouwplan als geheel (zie ook bijlage 1) valt op te merken, dat:
het bouwplan van de LEI-groep het meest intensief is (aantal B.E.'s per ha), door de grotere oppervlakte suikerbieten, die vooral de laatste jaren meer worden verbouwd. Lucerne wordt het meest op de studiebedrijven verbouwd. Op bedrijf no. 11629 bedraagt de oppervlakte handelsgewassen 25% van het bouwplan. Dit betreft karwijzaad, koolzaad en blauwmaanzaad. Dit is ten koste gegaan van het areaal graan.

Tabel 2.2 Afzonderlijke gewassen in % van het bouwplan in 1964 en 1975 en het gemiddelde over al deze jaren

	11628			11629			LEI-groep		
	'64	'75	gem. 64-75	'64	'75	gem. 64-75	'64	'75	gem. 64-75
Granen:									
Tarwe	35	46	40	35	30	35	31	33	37
Haver	12	-	7	7	4	7	17	7	13
W.gerst	-	12	7	-	4	6	6	5	5
Z.gerst	12	4	5	8	5	3	6	9	5
Totaal granen:	59	62	59	50	43	51	60	54	60
Land- en tuinbouwzaden:									
Zaadbieten	8	-	4	3	-	1	3	1	2
Graszaad	-	-	-	8	-	3	2	5	3
Spinaziezaad	-	-	1	4	-	2	3	-	1
Diversen	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal land- en tuin- bouwzaden	8	-	5	15	-	6	8	6	6
Peulvruchten(conserveren)	5	10	7	14	12	7	9	4	6
Suikerbieten	4	-	4	-	-	-	1	15	7
Lucerne	11	10	11	5	9	8	2	5	4
Handelsgewassen:									
Koolzaad	-	18	8	5	14	8	-	9	4
Karwijzaad	9	-	5	8	14	13	11	4	8
Kanariezaad	4	-	1	-	-	-	1	-	-
Blauwmaanzaad	-	-	-	-	5	4	-	-	-
Totaal handelsgewassen	13	18	14	13	33	25	12	13	12
Grasland	-	-	-	3	3	3	8	3	5
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bezien we tabel 2.2, grafiek 2.1 en bijlage 1, dan blijkt dat op de studiebedrijven het bouwplan eenvoudiger is geworden. De za-
derijen zijn van deze bedrijven verdwenen, evenals de suikerbieten
op 11628.

Het koolzaad is op alle bedrijven geïntroduceerd. Het karwij-
zaad verliest terrein, uitgezonderd op bedrijf no. 11629. De sui-
kerbieten hebben op de LEI-groep een behoorlijk areaal veroverd.

3. DE BEDRIJFSRESULTATEN

3.1 Algemeen

In tabel 3.1 zien we de gemiddelde kosten en opbrengsten, alsmede enkele kengetallen. Gedetailleerde gegevens vindt men in bijlage 2.

Tabel 3.1 De bedrijfsresultaten (periode 1964 t/m 1975)

Bedrijf no.	11628	11629	LEI-groep
Oppervlakte	178	100,75	50,11
Geldopbrengst/ha	2294	2355	2359
Kosten/ha	1821	1780	2052
Netto-overschot/ha	473	575	307
Arb.opbr. ondernemer per ha	484	662	643
Arb.opbr. ondernemer totaal	86130	66734	32224
Berekend loon boer	1921	8778	15502
Arbeidsopbrengst volw.arb.kracht	26745	34594	23666
CAO-loon/vak	17500	17500	17500

Tabel 3.1 laat zien, dat de opbrengsten per ha niet ver uit elkaar liggen. De kosten per ha van de LEI-groep bedragen ruim f 200,- per ha meer dan bij de studiebedrijven.

Door het hogere berekend loon van de boer op de LEI-groep, stijgt de arbeidsopbrengst per ha bij de LEI-groep f 150,- boven no. 11628 uit, doch blijkt nog juist onder no. 11629.

Door de grotere oppervlakte is de arbeidsopbrengst ondernemer totaal van no. 11628 het hoogst.

De arbeidsopbrengst per volwassen arbeidskracht blijft op de LEI-groep achter en is, door de lagere arbeidsbezetting het hoogst bij no. 11629.

3.2 Opbrengsten

In tabel 3.2 en bijlage 3 zijn de opbrengsten van de belangrijkste gewassen samengevat. Voor zover deze gewassen niet gedurende de gehele periode op de vergeleken bedrijven voorkwamen, is de periode waarin ze wel werden verbouwd, er bij vermeld.

Tabel 3.2 Kg en geldopbrengsten van de belangrijkste gewassen per ha

	11628				11629				LEI-groep			
	kg opbr.	prijs p.100 kg	geld opbr.	kg opbr.	prijs p.100 kg	geld opbr.	kg opbr.	prijs p.100 kg	kg opbr.	prijs p.100 kg	geld opbr.	
Tarwe	5330	39,86	2143	5299	39,54	2108	5054	39,07	5054	39,07	2019	
Gerst	4400	36,95	1634	4748	36,42	1734	4472	34,24	4472	34,24	1554	
Haver 1964/70	5031	30,64	1537	5276	30,50	1608	4824	29,57	4824	29,57	1438	
Karwij				1673	195,05	5061	1378	188,86	1378	188,86	2625	
Koolzaad 1971/75	2766	80,50	2203	3452	80,38	2743	2943	79,42	2943	79,42	2314	
Suikerbieten 1965/73	37083	7,24	2711				41103	72,73	41103	72,73	2991	
Lucerne	9275	10,91	1134	11242	11,82	1427	10571	11,50	10571	11,50	1309	

De kg-opbrengsten van 11629 zijn relatief hoog. Alleen de tarwe-opbrengst van 11628 evenaart de opbrengst van no. 11629. De prijzen voor de produkten zijn met uitzondering van lucerne op de bedrijven no. 11628 en 11629 hoger dan bij de LEI-groep. Dit is voor de granen en peulvruchten hoogstwaarschijnlijk veroorzaakt of mede veroorzaakt door de mogelijkheid tot bewaring op beide studiebedrijven en op slechts enkele bedrijven van de LEI-groep.

Welke groep van gewassen heeft, ongeacht de kosten, het meest meegedragen aan de totale geldopbrengst?

Van de bedrijven no. 11628 en 11629 was dit na te gaan. Het resultaat is vermeld in tabel 3.3.

Tabel 3.3 Verhouding verbouwde oppervlakte en geldopbrengst

	11628		11629	
	gem. opper- vlakte (in %)	gem. geld- opbr. (in %)	gem. opper- vlakte (in %)	gem. geld- opbr. (in %)
Granen	58	61	51	53
Land- en tuinbouwzaden	6	13	6	7
Peulvruchten	6	4	7	6
Suikerbieten	4	5	-	-
Lucerne	12	5	8	5
Overig	14	12	25	28
Diversen + gras	-	-	3	1

Uit tabel 3.3 blijkt dat de granen iets meer dan het gemiddelde tot de geldopbrengst hebben bijgedragen. De relatief hoge opbrengst van zaderijen op bedrijf no. 11628 is veroorzaakt door het suikerbietenzaad. De peulvruchten en vooral de lucerne blijven achter. De hoge opbrengst van de overige gewassen op bedrijf no. 11629 is ontstaan door de verbouw van karwij.

3.3 Kosten

3.3.1 Algemeen

Zoals tabel 3.1 laat zien zijn de kosten per ha op de LEI-groep het hoogst en wel ± f 200,- per ha hoger dan op de studiebedrijven.

Tabel 3.4 geeft een specificatie van de gemiddelde kosten over de jaren 1964 t/m 1975. Een specificatie per jaar wordt gegeven in bijlage 2.

Tabel 3.4 Gemiddelde kosten 1964 t/m 1975

	11628	11629	LEI-groep
Oppervlakte	178	101	50
Arbeid	405	435	646
Werk door derden	132	141	204
Werktuigkosten	356	356	387
Totaal bewerkingskosten	893	932	1237
Veevoer	-	20	32
Bemesting	213	105	165
Kosten grond en gebouwen	430	441	343
Overige kosten	285	282	275
Totale kosten	1821	1780	2052
Aantal BE's per ha	104	96	107

In grafiek 3.1 is het verloop van de kosten en het netto-overschot gegeven, uitgedrukt in indexcijfers waarbij de totale opbrengsten (netto-overschot + kosten) van 1964/65 op 100 zijn gesteld. Uit deze grafiek blijkt dat alle kosten, uitgezonderd de arbeidskosten van bedrijf no. 11628, in meerdere of mindere mate zijn gestegen. De werktuigkosten en werk door derden stegen in verhouding het sterkst.

Grafiek 3.2 geeft de onderlinge verhouding aan van de verschillende kostensoorten. Hieruit blijkt dat de lonen gelijk gestegen zijn met het totaal van de kosten, uitgezonderd van bedrijf no. 11628 en dat vooral op de studiebedrijven de kosten van de werktuigen en werk door derden relatief zijn gestegen.

In het onderstaande worden de belangrijkste kostenbestanddelen afzonderlijk geanalyseerd.

3.3.2 Bewerkingskosten

Deze bedragen op de LEI-groep ruim f 300,- meer dan het gemiddelde van de studiebedrijven.

Vooral zijn op de LEI-groep de arbeidskosten hoger en wel ruim f 200,- per ha. Verder is op deze bedrijven + f 75,- per ha meer aan de loonwerker betaald, terwijl de werktuigkosten + f 30,- per ha meer bedragen. Deze verschillen kunnen onder meer veroorzaakt zijn door verschil in bouwplan en schaal van produktie. Hierover wordt in hoofdstuk 4 nader ingegaan.

3.3.3 Bemesting

Vooral bedrijf no. 11629 heeft zeer weinig uitgegeven aan bemesting en no. 11628 zeer veel.

Bemesting bestaat uit de "normale" bemesting (N.P.K.) en overige meststoffen, voornamelijk schuimaarde. Laten we de overige

meststoffen buiten beschouwing dan krijgen we de uitgaven voor N.P. en K. bemesting.

Tabel 3.5 Kosten van N.P. en K. bemesting 1964 t/m 1975

	11628	11629	LEI-groep
N.P.K. per ha	162	93	134
Schuimaarde per ha	51	12	31
N.P.K. per 100 B.E.	156	97	124

Hoewel no. 11628 de hoogste uitgaven heeft voor schuimaarde, blijft de N.P.K. bemesting desondanks het hoogst. De toegepaste bemesting is afhankelijk van het bouwplan. Een intensief bouwplan vraagt doorgaans meer meststoffen dan een extensief bouwplan. Daarom is het bedrag, betaald voor bemesting gerelateerd aan het aantal B.E.'s per ha.

Ook nu blijkt dat bedrijf no. 11628 zwaar heeft bemest. No. 11629 blijft laag door een blijkbaar weinig meststoffen vragende zeer goede grond.

De Lei-groep neemt een middenpositie in.

3.3.4 Kosten grond en gebouwen

Zoals tabel 3.4 aangeeft zijn de kosten van grond en gebouwen voor de LEI-groep over de jaren 1964 t/m 1975 gemiddeld f 100,- per ha lager dan op de bedrijven no. 11628 en 11629.

Opvallend is dat deze kosten van de LEI-groep in 1964 nog f 130,- per ha lager waren, terwijl dit verschil in 1975 nog slechts f 30,- per ha bedroeg, zoals uit tabel 3.6 blijkt.

Tabel 3.6 Kosten grond en gebouwen

	11628	11629	LEI-groep
1964	347	399	244
1975	456	504	448

De kosten voor grond en gebouwen bestaan uit:

1. Berekende en betaalde pacht
  2. Rente en afschrijving pachtersinvesteringen 1)
(graansilo's, erfverharding, enz.)
  3. Klein onderhoud gebouwen voor rekening van de pachter.
- 1) De kosten pachtersinvesteringen en klein onderhoud gebouwen voor de LEI-groep zijn ontleend aan rapport no. 3.37 (Bedrijfs-economische mogelijkheden voor grote graanbedrijven) door ir. M. Draisma en J. v.d. Ploeg, ing.

Gaan we de kosten grond en gebouwen analyseren in deze componenten, dan krijgen we het beeld, aangegeven in tabel 3.7.

Tabel 3.7 Opbouwkosten grond en gebouwen (1964 t/m 1975)

	11628	11629	LEI-groep
Betaalde of berekende pacht	300	370	309
Kosten pachtersinvesteringen	70	49	14
Klein onderhoud gebouwen	60	22	20

Tabel 3.7 geeft een beter inzicht van deze kosten dan tabel no. 3.6.

De betaalde of berekende pacht van bedrijf no. 11628 is nage-noege gelijk aan dat van de LEI-groep. De kwaliteit van de grond is ook ongeveer gelijk. De betere grondkwaliteit van bedrijf no. 11629 komt in dit cijfer duidelijk tot uiting.

De kosten van pachtersinvesteringen zijn op de bedrijven no. 11628 en 11629 beduidend hoger dan op de LEI-groep. De studiebedrijven bezitten beide een graanbewaringsinstallatie, terwijl deze maar op enkele bedrijven van de LEI-groep voorkomt. Verder heeft bedrijf no. 11628 investeringen verricht in erf- en kavelpadverharding. Het klein onderhoud gebouwen is bij no. 11628 hoog door het aanwezig zijn van vier gebouwen.

3.4 Netto-overschot

Dit vertoont een zeer wisselend beeld (grafiek 3.1) met zowel uitschieters naar beneden, als naar boven, ontstaan door verschil in kg-opbrengsten der gewassen. Hoewel de totale opbrengsten wel een stijgend beeld vertonen, stijgen de kosten evenredig, zodat het netto-overschot in relatieve zin geen verbetering heeft ondergaan.

Zoals uit tabel 3.4 blijkt zijn de bewerkingskosten op de LEI-groep ruim f 300,- per ha hoger dan het gemiddelde van de studiebedrijven.

Om het verschil in bewerkelijkheid van het bouwplan uit te schakelen, zijn de bewerkingskosten per 100 B.E.'s berekend.

Tabel 4.1 geeft het gemiddelde van deze kosten weer over de periode 1964 t/m 1975 (ook bijlage 2).

Tabel 4.1 Bewerkingskosten per 100 B.E. (1964 t/m 1975)

	11628	11629	LEI-groep
Oppervlakte in ha	178	101	50
Aantal B.E.	18433	9652	5362
Arbeid per 100 B.E.	391	455	604
Werk door derden per 100 B.E.	127	138	191
Werktuigkosten per 100 B.E.	344	379	362
Totaal bewerkingskosten per 100 B.E.	862	972	1157

Hoewel de verschillen minder extreem zijn dan volgens tabel 3.4 heeft de LEI-groep behoorlijk duurder geproduceerd dan de studiebedrijven, waar de grootte en de betere verkaveling ook wel debet aan zal zijn.

Vooraf de relatief goedkope produktie van bedrijf no. 11628 is opvallend. Daar de waarneming zich over 12 jaar uitstrekt, is het mogelijk dat er zich in de loop van deze jaren opvallende veranderingen hebben voorgedaan. De grafieken no's 4.1, 4.2 en 4.3 geven hiervan een inzicht.

Grafiek 4.1 Arbeidskosten per 100 B.E.

Bedrijf no. 11628 heeft de stijging van het arbeidsloon goed opgevangen door vermindering van de hoeveelheid arbeid. Er treedt zelfs in de loop der jaren een lichte daling in de arbeidskosten per 100 B.E. op.

Bedrijf no. 11629 heeft de arbeidskosten goed in de hand gehouden tot 1971. In 1971 werd een vaste arbeidskracht aangetrokken, voordien werd met losse krachten en familieleden gewerkt. Dit veroorzaakte een loonexplosie, die na 1973 weer iets daalde, doch toch nog hoog bleef.

6 Tabel 4.2 Het verloop van de bewerkingskosten per bewerkingseenheid (gemiddelde procentuele verandering in procenten per jaar)

	LEI-groep			11628			11629		
	prijs	hoeveelheid	bedrag	prijs	hoeveelheid	bedrag	prijs	hoeveelheid	bedrag
1966/67	8,0	- 0,4	7,6	8,6	- 4,1	4,2	8,3	- 3,6	4,4
1967/68	7,7	-11,2	- 4,4	8,0	- 6,3	1,2	7,9	6,3	14,7
1968/69	7,0	-14,5	- 8,5	7,6	- 5,4	1,8	6,6	0,4	7,0
1969/70	9,2	- 5,8	2,9	9,1	-12,8	- 4,9	9,1	- 9,6	- 1,3
1970/71	9,8	- 0,8	8,9	9,4	-10,3	- 1,9	9,1	- 3,5	5,3
1971/72	12,2	- 4,5	7,1	11,1	+ 0,4	11,7	11,5	1,7	13,5
1972/73	11,2	- 0,6	10,6	10,0	- 0,2	9,8	8,7	11,6	21,3
1973/74	14,3	-14,1	- 1,8	13,6	3,0	17,0	13,9	- 6,3	6,7
1974/75	17,1	- 2,1	14,6	16,0	- 7,4	7,5	16,8	- 3,1	13,2
1975/76	15,1	- 3,1	11,6	13,3	- 2,2	10,8	13,6	-10,6	1,6
Gem.	11,2	- 5,7	4,9	10,7	- 4,5	5,7	10,5	- 1,7	8,6
1966/70	8,3	- 6,5	+ 1,3	8,5	- 7,7	0,1	8,2	- 2,0	6
1971/75	14,0	- 4,9	+ 8,4	12,8	- 1,3	11,4	12,8	- 1,3	11,3

LEI-groep. Tot 1968 trad een daling op, daarna begonnen de arbeidskosten per 100 B.E.'s te stijgen en wel zeer regelmatig.

Grafiek 4.2 Werk door derden per 100 B.E.

De studiebedrijven 11628 en 11629 maken praktisch dezelfde ontwikkeling door.

De LEI-groep begint zeer hoog, daalt tot 1968 en volgt dan dezelfde lijn als de studiebedrijven.

Grafiek 4.3 Werktuigkosten per 100 B.E.

Bedrijf no. 11628 vertoont een geleidelijke stijging tot 1972, daarna een explosie door de aanschaf van zware machines zoals trekkers en zware grondbewerkingswerktuigen.

Bedrijf no. 11629 toont vooral na 1970 een grillig beeld, dat ten-deert naar een behoorlijke stijging door een voortgaande mechanisatie. De werktuigkosten waren in 1973 zeer laag door zeer weinig kosten voor onderhoud.

De LEI-groep vertoont een veel evenwichtiger beeld, met een lichte stijging na 1970.

Zoals uit grafiek 4.1 blijkt is op bedrijf no. 11629 en de LEI-groep na 1969 de stijging van het arbeidsloon niet volledig opgevangen door vermindering van de hoeveelheid arbeid, waardoor de produktie duurder werd.

In grafiek 4.4 is dit gegeven vanuit een andere gezichtshoek benaderd. Hier is het jaarloon van een vaste arbeidskracht (bijlage 4) uitgezet tegen de bewerkingseenheden per manjaar. Als manjaar is genomen het totale loon, zowel berekend als betaald, gedeeld door het jaarloon volgens bijlage 4.

Hieruit blijkt eveneens, dat de arbeidsefficiency op bedrijf no. 11628 zeer hoog is en op bedrijf no. 11629 en de LEI-groep na 1969 is achtergebleven.

De grafieken 4.1, 4.2 en 4.3 geven de verschuivingen aan die zich in de periode 1964 t/m 1975 in de opbouw van de bewerkingskosten hebben voorgedaan. Deze verschuivingen kunnen zowel veroorzaakt zijn door prijsveranderingen als door hoeveelhedsveranderingen. Tabel 4.2 geeft hiervan inzicht.

Tabel 4.2 laat zien dat tussen 1966 en 1971 de prijsstijging nog voor een belangrijk deel kon worden opgevangen door besparing op hoeveelheden, behalve bij 11629. Na 1970 kregen de prijsstijgingen de overhand en stegen de bewerkingskosten sterk. De daling van de hoeveelheden is in de laatste vijf jaar langzamer verlopen dan in de eerste vijf jaar.

Tabel 4.3 toont aan of de verandering van de hoeveelheid voor de uitvoering van werkzaamheden aangewende middelen, wordt veroorzaakt door arbeid, werk door derden of kosten werktuigen.

Tabel 4.3 Het verloop van de hoeveelheid arbeid, werktuigen en loonwerk per bewerkingseenheid (gemiddelde procentuele verandering in procenten per jaar)

	LEI-groep				11628				11629			
	arbeid	werk door	werktuig-	arbeid	werk door	werktuig-	arbeid	werk door	werk door	werktuig-	kosten	
		derden	kosten		derden	kosten		derden	derden	kosten		
1966/67	- 3,0	- 7,7	9,4	-16,8	19,4	15,6	-17,3	- 1,3			20,4	
1967/68	-11,7	-23,2	- 3,5	- 0,5	-14,7	-13,1	0,8	49,4			2,1	
1968/69	-20,7	-11,4	- 5,2	-22,5	78,1	6,1	- 6,0	4,3			7,5	
1969/70	- 7,0	10,2	-10,1	-18,3	-22,9	- 1,3	-14,8	20,8			-13,8	
1970/71	3,9	- 7,1	- 5,7	-15,2	-15,1	- 2,9	- 2,6	-32,5			9,0	
1971/72	-12,5	8,4	7,4	- 4,3	41,8	- 4,0	-25,2	70,2			18,0	
1972/73	- 7,2	22,4	2,1	-12,3	44,8	0,3	29,5	-16,8			5,9	
1973/74	-15,1	-26,8	- 5,8	-16,7	5,0	27,2	1,8	31,5			-27,9	
1974/75	-12,0	46,2	- 3	- 9,8	- 5,8	- 6,0	-28,0	8,8			35,2	
1975/76	- 8,1	8,4	- 0,8	-24,1	24,1	7,6	-11,9	-15,4			- 7,1	
Gem.	- 9,3	1,9	- 1,5	-14,0	15,5	3,0	- 7,4	11,9			4,9	
1966/70	- 7,7	- 7,8	- 3	-14,6	9,0	0,9	- 8,0	8,1			5,0	
1971/75	-11,0	11,7	- 0,0	-13,4	22,0	5,0	- 6,8	15,7			4,8	

Uit tabel 4.3 blijkt dat de afstoot van arbeid bij de LEI-groep in versterkte mate doorgaat, doch op de bedrijven no. 11628 en 11629 een vertraging ondergaat.

Op bedrijf no. 11628 is de afstoot zeer groot vooral door schaalvergroting. De hoeveelheid aangewende werk door derden neemt sterk toe door het meer aanwenden van chemische bestrijdingsmiddelen en op de LEI-groep door het meer gebruik maken van loonwerk gepaard gaande met afstoot van arbeid.

De hoeveelheid van de werktuigen is toegenomen, uitgezonderd bij bedrijf no. 11629, waar deze in de periode 1966/70 reeds sterk toenam.

Bij bedrijf no. 11628 gaat de toename van de hoeveelheid werktuigen gepaard met een sterke daling van de hoeveelheid arbeid.

Grafiek 4.5 geeft het verloop in beeld weer waarbij 1965 op 100 is gesteld.

5. HOE NU VERDER?

In grafiek 5.1 is aangegeven welke oppervlakte per manjaar werd bewerkt. Vooral op bedrijf no. 11628 stijgt dit de laatste jaren enorm en behaalt in 1975 een oppervlakte per manjaar van 89 ha. No. 11629 doet het wat rustiger, zij het onregelmatiger aan. Op de LEI-groep stijgt de oppervlakte per manjaar zeer regelmatig.

Hoe ver kan dit nog gaan? Volgens de Landbouwverkenningen zal in 1990 190 sbe's per v.a.k. zijn bereikt. De sbe's zijn berekend vanaf 1971. Deze zijn in bijlage 2 vermeld. Hieruit blijkt, dat bedrijf no. 11628 reeds geruime tijd aan deze norm voldoet. Bedrijf no. 11629 en de LEI-groep hebben deze norm nog lang niet bereikt met gemiddeld resp. 126 en 128 sbe's per v.a.k. gedurende deze vijf jaren.

Grafiek no. 5.2 geeft hiervoor opheldering. De bedrijven no's 11628 en 11629 hebben nog enige ruimte met resp. 2,3 en 1,8 manjaar bedrijf. De LEI-groep met 1,4 manjaar per bedrijf heeft de onderste grens al bereikt, daar i.v.m. opvolgingssituatie 1,3 v.a.k. ongeveer de benedengrens is. Deze zullen om de aanwezige arbeid emplooi te geven moeten overgaan tot bedrijfsvergroting of de verbouw van meer arbeidsintensieve gewassen, toevoeging van waarde aan het produkt door extra bewerkingen e.d.

SAMENVATTING

1. De LEI-groep heeft een iets intensiever bouwplan dan de studiebedrijven.
2. De kosten zijn op de studiebedrijven ruim f 200,- per ha lager dan op de LEI-groep. Hiervan zijn de bewerkingskosten + f 300,- per ha lager, doch de kosten grond en gebouwen + f 100,- hoger.
3. De geldopbrengsten per ha van de bedrijven 11628 en 11629 liggen op hetzelfde niveau als van de LEI-groep.
4. Daar de kosten een verschil geven van ruim f 200,- per ha, is het netto-overschot per ha van de LEI-groep ruim f 200,- per ha lager dan van de studiebedrijven.
5. Indien in 1990 de grens van 190 sbe's per man moet worden bereikt blijkt dat no. 11628 deze norm reeds ruimschoots heeft bereikt doch dat no. 11629 en de LEI-groep het aantal sbe's per man nog sterk moeten opvoeren.
6. Op de studiebedrijven kan het aantal ha per manjaar nog worden uitgebreid. Op de LEI-groep blijft alleen de ondernemer als arbeidskracht over, zodat bij voortschrijdende arbeids-efficiency tot bedrijfsvergroting of tot verbouw van meer arbeidsintensieve teelten moet worden overgegaan.

Bijlage 1. Bouwplan in procenten

No. 11628	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gem.
Tarwe	35	29	33	38	44	39	35	47	49	38	47	46	40
Haver	12	11	13	7	6	16	15	-	-	-	-	-	7
Z.gerst	12	-	-	-	7	16	14	-	-	4	-	4	5
W.gerst	-	15	12	9	-	-	-	9	8	7	11	12	7
Zaadbieten	8	6	7	7	5	3	2	2	5	2	6	-	4
Spinaziezaad	-	3	3	5	6	-	-	-	-	-	-	-	1
Peulvr.(cons.)	5	5	2	-	1	-	11	12	11	13	8	10	7
S.bieten	4	5	6	6	7	6	6	5	5	1	-	-	4
Lucerne	11	10	11	12	13	9	10	12	11	10	10	10	11
Koolzaad	-	5	5	2	-	-	-	13	11	24	18	18	8
Karwijzaad	9	11	8	14	10	10	7	-	-	-	-	-	6
Kanariezaad	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

No. 11629

Tarwe	35	35	37	29	34	34	42	37	30	28	45	30	35
Haver	7	8	12	12	5	7	10	5	8	5	5	4	7
Z.gerst	8	-	-	10	-	-	-	5	4	5	-	5	3
W.gerst	-	12	11	-	12	9	11	4	4	-	9	4	6
Zaadbieten	3	3	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Spinaziezaad	4	7	6	5	5	-	-	-	-	-	-	-	2
Graszaad	8	3	3	4	-	-	-	8	5	-	-	-	3
Zaaierwten	-	-	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Peulvruchten	14	8	5	4	5	5	-	5	6	5	10	12	7
S.bieten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	-	-
Lucerne	5	5	5	5	8	8	9	9	10	10	9	9	8
Koolzaad	5	5	-	5	5	9	6	10	11	19	5	14	8
Karwijzaad	8	10	8	14	18	14	9	9	13	20	10	14	13
Kanariezaad	-	-	-	-	5	7	-	-	-	-	-	-	-
Blauwmaanzaad	-	-	5	4	-	4	9	5	6	5	-	5	4
Grasland	3	4	3	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

LEI-groep

Tarwe	31	30	36	36	33	36	39	42	44	40	37	33	37
Haver	17	20	19	17	17	16	17	11	3	7	7	7	13
Z.gerst	6	3	4	4	4	4	4	5	4	7	3	9	5
W.gerst	6	9	6	5	5	-	4	4	8	6	6	5	5
Zaadbieten	3	4	2	3	1	1	-	-	1	1	2	1	2
Spinaziezaad	3	3	2	1	-	2	-	1	1	1	1	-	1
Graszaad	2	2	-	1	1	-	4	3	7	3	3	5	3
Peulvruchten	9	7	7	6	9	8	5	3	2	5	7	4	6
Suikerbieten	1	2	3	5	8	7	7	7	13	8	9	15	7
Lucerne	2	2	1	4	4	4	4	5	4	4	4	5	4
Koolzaad	-	1	2	2	5	4	2	5	5	8	8	9	4
Karwijzaad	11	11	10	7	6	11	6	9	4	8	10	4	8
Kanariezaad	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	-	-
Diversen	-	-	1	1	-	-	4	1	-	-	-	-	-
Grasland	8	6	7	8	7	4	4	4	4	2	3	3	5
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Bijlage 2.

Bedrijf no. 11628	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gewogen gem.
Oppervlakte in ha	160	161,5	161,5	161,5	162	176	176	175	184	206	206	206	177,95
Arbeid	452	492	422	475	401	345	326	366	417	396	427	367	405
Werk door derden	75	68	78	69	121	92	76	108	179	196	203	257	132
Werktuigkosten	265	252	289	271	294	299	295	302	345	471	517	556	356
Totaal bew.kosten	792	812	789	815	816	736	698	776	941	1063	1147	1180	893
Bemesting	169	191	179	199	200	202	173	241	250	229	205	289	213
Kosten grond + gebouwen	347	334	388	456	475	476	478	417	404	424	476	456	430
Overige kosten	241	256	284	305	277	263	256	293	273	301	357	292	285
Totale kosten	1549	1593	1640	1775	1768	1677	1606	1727	1868	2017	2185	2217	1821
Totale opbrengsten	2212	1731	2200	2246	1944	1876	1901	2565	2270	2506	3272	2483	2294
Netto-overschot per ha	663	138	560	471	176	199	295	838	403	489	1087	266	473
Arb.opbr.ondern.per ha	682	154	571	476	182	204	303	849	414	459	1099	281	484
Arb.opbr.ondern.totaal	109082	24813	92232	76903	29404	35915	53283	148676	76127	102776	226388	57955	86130
Netto-overschot totaal	106267	22283	90392	76031	28490	34965	51953	146876	74127	100776	223386	54955	84209
Eigen loon	2815	2530	1840	872	914	950	1330	1800	2000	2000	3000	3000	1921
V.a.k. totaal	8,6	8,0	6,7	6,9	5,3	5,2	4,3	3,7	3,7	3,7	3,2	2,5	5,2
Waarde dode invent./ha	1278	1298	1495	1098	1166	1151	1365	1474	1380	1466	2658	2665	1523
Arb.opbr.per v.a.k.	20760	12714	23664	22131	17626	18414	25443	56995	40766	49302	27507	52249	26745
Bew.eenheden totaal	16975	18262	17022	17394	17137	17664	17108	16911	19630	21218	21293	20581	18433
Per ha	106	113	105	108	106	100	97	97	107	103	103	100	104
Per v.a.k.	1974	2283	2541	2521	3233	3397	3979	4571	5305	5732	6654	8232	3579
Sbe per v.a.k.									192,2	215,0	244,7	205,6	
Bew.kosten per 100 B.E.													
Arbeid	426	435	400	441	379	344	336	379	391	384	413	383	391
Werk door derden	70	60	74	64	114	91	79	112	168	190	196	268	127
Werktuigkosten	250	223	274	252	278	298	304	312	323	458	500	578	344
Totaal bew.k./100 B.E.	746	718	749	757	772	734	718	803	882	1032	1109	1229	862
Manjaren	8,61	8,63	6,42	6,72	5,28	4,40	3,54	3,44	3,53	3,34	3,11	2,30	
Oppervl.per manj.in ha	18,58	18,71	25,15	24,03	30,68	40,--	49,71	50,87	52,12	61,67	66,23	89,56	
B.E.per manjaar	1972	2116	2651	2588	3246	4015	4833	4916	5561	6353	6847	8948	
B.E.per manj.(1964=100)	100	107	134	131	165	204	245	249	282	322	347	454	
Arb.prod.per manjaar													
naar werkelijke opbr.	41106	32394	55343	53978	59645	75040	94513	130487	118323	154562	216731	222391	
Arb.prod. (1964=100)	100	79	134	131	145	183	230	317	287	376	527	541	
Opbr.per f 100,- kosten	143	109	134	127	110	112	118	149	122	124	150	112	126

Bijlage 2. (1e vervolg)

Bedrijf no. 11629	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gewogen gem.
Oppervlakte in ha	100,20	100,80	100,75	100,75	100,75	100,75	101,88	100,22	100,22	100,75	100,75	100,75	100,71
Arbeid	370	405	316	380	359	341	369	349	534	636	562	598	435
Werk door derden	95	81	71	115	109	138	91	167	144	203	249	230	141
Werktuigkosten	240	218	253	289	276	275	305	418	459	366	591	584	356
Totaal bew.kosten	705	704	639	784	744	753	765	934	1137	1205	1402	1412	932
Bemesting	85	71	69	88	84	99	103	80	121	174	145	133	105
Kosten grond + gebouwen	399	395	404	416	419	428	406	445	478	462	532	504	441
Overige kosten	271	293	264	329	261	276	289	267	282	344	389	367	302
Totale kosten	1461	1463	1376	1617	1507	1556	1564	1726	2018	2185	2468	2416	1780
Totale opbrengsten	1919	1727	1895	2091	2005	2171	2458	2849	3000	2597	2890	2663	2355
Netto-overschot per ha	458	264	519	475	498	614	894	1124	982	411	422	246	575
Arb.opbr.ondern.per ha	487	295	567	522	545	693	992	1235	1093	531	568	419	662
Arb.opbr.ondern.totaal	49049	29711	57083	52552	54874	69846	101096	124131	109531	53509	57261	42165	66734
Netto-overschot totaal	46169	26586	52248	47822	50168	61866	91057	112611	98422	41423	42298	24801	57956
Eigen loon	2880	3125	4835	4730	4706	7980	10039	11520	11109	12086	14963	17364	8778
V.a.k. totaal	3,6	3,3	3,3	3,4	3,1	2,6	2,5	2,1	3,2	3,2	2,7	2,3	2,9
Waarde dode invent./ha	1164	1230	1295	1231	1346	1349	1254	2016	2195	2174	2839	3136	1768
Arb.opbr.per v.a.k.	23172	20428	25476	25312	27835	37004	51463	70275	47472	32984	36647	36985	34594
Bew.eenheden totaal	10469	11002	9374	10093	9145	9180	8960	9417	9448	9433	9691	9613	9652
Per ha	104	109	93	100	91	91	88	94	94	94	96	95	96
Per v.a.k.	2908	3334	2841	2969	2950	3531	3584	4484	2952	2948	3589	4180	3281
Sbe per v.a.k.								164,7	110,4	114,4	130,0	111,3	
Bew.kosten per 100 B.E.													
Arbeid	356	371	339	379	395	374	420	371	566	679	584	627	455
Werk door derden	92	74	76	115	120	151	104	177	153	217	259	241	138
Werktuigkosten	236	213	272	294	328	307	352	445	487	391	614	612	379
Totaal bew.k./100 B.E.	684	659	687	788	843	832	876	994	1206	1287	1457	1480	973
Manjaren	4,41	4,43	3,00	3,35	2,94	2,48	2,32	1,88	2,46	2,62	2,00	1,83	
Oppervl.per manj.in ha	22,72	22,75	33,58	30,07	34,26	40,62	43,91	53,30	40,73	38,45	50,37	55,05	
B.E.per manjaar	2374	2484	3125	3013	3111	3702	3862	5009	3840	3600	4846	5253	
B.E.per manj.(1964=100)	100	105	132	127	131	156	163	211	162	152	204	221	
Arb.prod.per manjaar													
naar werkelijke opbr.	43602	39296	63640	62886	68709	88197	107940	151876	122220	99866	145584	146611	
Arb.prod.(1964=100)	100	90	146	144	158	202	248	348	280	229	334	336	
Opbr.per f 100,- kosten	131	118	138	129	133	140	157	165	149	119	117	110	134

Bijlage 2. (2e vervolg)

LEI-groep	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gewogen gem.
Oppervlakte in ha	47,05	47,87	45,82	44,08	48,10	47,01	48,27	57,29	55,21	54,70	55,43	50,57	50,11
Arbeid	522	533	554	569	508	542	653	642	746	723	775	905	646
Werk door derden	194	202	191	163	147	171	166	171	228	173	276	354	204
Werktuigkosten	261	282	318	346	348	350	353	377	433	440	510	572	387
Totaal bewerkingkosten	977	1016	1063	1077	1003	1063	1172	1190	1407	1336	1561	1831	1237
Bemesting	135	153	156	165	158	164	116	135	180	160	198	253	165
Kosten grond en gebouwen	244	253	276	270	289	316	349	388	389	401	440	448	343
Overige kosten	252	258	287	319	272	295	279	270	335	321	378	406	307
Totale kosten	1608	1680	1781	1830	1727	1838	1916	1983	2311	2218	2577	2937	2052
Totale opbrengsten	1886	1692	1949	2047	1971	2094	2206	2652	2595	2223	3015	3019	2359
Netto-overschot per ha	279	12	168	217	246	256	290	669	284	605	438	82	307
Arb.opbr.ondern.per ha	444	191	370	456	474	507	579	981	699	1054	964	752	643
Arb.opbr.ondern.totaal	20625	8476	16044	20228	23469	23750	28112	57775	40461	60350	50969	36430	32224
Netto-overschot totaal	13308	271	7338	10143	13064	11782	14988	42198	20511	38328	24353	4373	16722
Eigen loon	7317	8205	8706	10085	10405	11968	13124	15577	19950	22022	26616	32057	15500
V.a.k. totaal	3,1	2,9	2,6	2,3	2,1	2,0	2,0	1,9	1,8	1,6	1,5	1,4	2,1
Waarde dode invent./ha	1586	1659	1829	1872	1884	1921	2109	2159	2386	2322	2751	3263	2167
Arb.opbr.per v.a.k.	12891	9121	13765	16082	18089	19817	23538	40457	31914	48700	46160	36450	23666
Bew.eenheden totaal	4682	4963	4610	4667	5206	5180	5343	5991	5989	5865	6056	5772	5362
Per ha	100	104	101	107	109	111	112	106	112	109	111	116	107
Per v.a.k.	1623	1780	1900	2158	2540	2727	2732	3173	3340	3809	4366	4498	2554
Sbe per v.a.k.								113,7	114,4	132,7	154,6	126,7	
Bew.kosten per 100 B.E.													
Arbeid	523	515	553	541	476	492	589	605	662	662	695	779	604
Werk door derden	195	200	191	149	132	151	143	155	197	156	250	298	191
Werktuigkosten	276	280	325	333	328	320	317	364	384	403	454	484	362
Totaal bew.k./100 B.E.	994	994	1070	1023	936	963	1049	1124	1243	1221	1399	1561	1157
Manjaren	2,92	2,77	2,39	2,20	1,98	1,84	1,94	1,97	1,89	1,62	1,52	1,40	
Oppervl.per manj.in ha	16,11	17,28	19,17	20,03	24,29	25,54	24,88	29,08	29,21	33,76	36,46	36,12	
B.E. per manjaar	1603	1792	1929	2121	2629	2815	2754	3041	3169	3620	3984	4123	
B.E. per manj.(1964=100)	100	112	120	132	164	176	172	190	198	226	249	257	
Arb.prod.per manjaar													
naar werkelijke opbr.	30389	29240	37365	41014	47881	53499	54888	77123	75804	95320	109909	109050	
Arb.prod.(1964=100)	100	96	123	135	158	176	181	254	249	314	362	359	
Opbr.per f 100,- kosten	117	101	109	112	114	114	115	134	112	127	117	103	115
Aantal waarnemingen	18	15	16	9	12	11	7	8	8	8	10	8	

Bijlage 3. Opbrengsten per ha excl. bijprodukten en verbouwde gewassen in procenten

Bedrijf no.	11628	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gem.
Tarwe		34%	29%	33%	38%	44%	39%	35%	47%	50%	38%	47%	46%	39%
kg-opbrengst	5488	4423	4840	4840	4526	4972	4230	5443	6300	4043	6608	7097	5990	5330
prijs per 100 kg	36,20	36,30	36,56	37,41	37,38	37,90	40,69	43,54	42,88	46,11	39,86	42,88	46,11	39,86
geldopbrengst	1985	1607	1770	1693	1858	1603	2215	2525	3072	2762	2869	3072	2762	2143
Haver		12%	11%	13%	7%	6%	16%	15%						7%
kg-opbrengst	5903	4658	5308	5060	4885	5013	4385							5031
prijs per 100 kg	28,40	31,30	29,60	30,10	31,08	33,28	30,72							30,64
geldopbrengst	1676	1456	1571	1522	1519	1668	1347							1537
W.gerst			15%	12%	9%				9%	8%	7%	11%	12%	7%
kg-opbrengst	4595	3521	4391	4683					4660	5415	4350	5351	3661	4503
prijs per 100 kg	29,-	32,30	31,96	32,20					35,10	38,63	40,97	43,05	44,49	37,34
geldopbrengst	1334	1138	1403	1507					1636	2092	1782	2340	1629	1690
Z.gerst		12%				7%	16%	14%			4%		4%	5%
kg-opbrengst	4595					3916	4980	3340			3700		5010	4257
prijs per 100 kg	29,-					33,80	34,81	34,51			41,55		44,79	36,41
geldopbrengst	1334					1323	1733	1152			1537		2244	1554
Karwij		9%	11%	8%	14%	10%	10%	6%						6%
kg-opbrengst	1278	670	1831	1089	1743	1393	1685							1384
prijs per 100 kg	92,50	130	120	127,40	115,-	113,63	124,80							117,62
geldopbrengst	1182	871	2197	1387	2005	1583	2103							1618
Koolzaad			5%	5%	1%				13%	11%	24%	18%	18%	8%
kg-opbrengst		2749	2951	2439		41311	35928	34530	3109	3334	2418	3119	1849	2746
prijs per 100 kg		42,-	58,90	55,-		66,14	62,87	65,01	70,67	71,76	80,68	88,77	90,61	69,79
geldopbrengst		1155	1738	1341		2732	2258	2245	2197	2392	1951	2798	1676	1906
Suikerbieten		4%	5%	6%	6%		6%	6%	5%	5%	1%			4%
kg-opbrengst	38356	31799	40600	42376	41311	35928	34530	40206	40206	25532	41480			37212
prijs per 1000 kg	72,80	73,10	76,70	63,16	66,14	62,87	65,01	79,13	79,13	75,-	90,17			72,41
geldopbrengst	2792	2324	3114	2676	2732	2258	2245	3182	3182	2131	3740			2719
Lucerne		11%	10%	11%	12%	13%	9%	10%	12%	11%	10%	10%	10%	11%
kg-opbrengst	10031	7787	9663	10975	8251	6752	7875	11141	11141	10650	11064	7271	9840	9275
prijs per 100 kg	11,30	11,10	12,01	12,41	7,50	7,51	8,01	12,-	12,-	11,-	15,10	13,38	9,62	10,91
geldopbrengst	1129	864	1160	1361	619	506	630	1676	1676	2072	1671	973	947	1134
Zaadbieten		8%	6%	7%	7%	5%	3%	2%	2%	5%	2%	6%		4%
kg-opbrengst	4653	2777	3925	4570	2159	2692	949	4338	4338	2996	3348	3276		3244
prijs per 100 kg	153	171	165	166,31	165,52	175	118,39	165,21	165,21	200	199,31	219,48		172,56
geldopbrengst	7114	4736	6459	7601	3573	4712	1124	7167	7167	5991	6672	7190		5667

Bijlage 3. (1e vervolg)

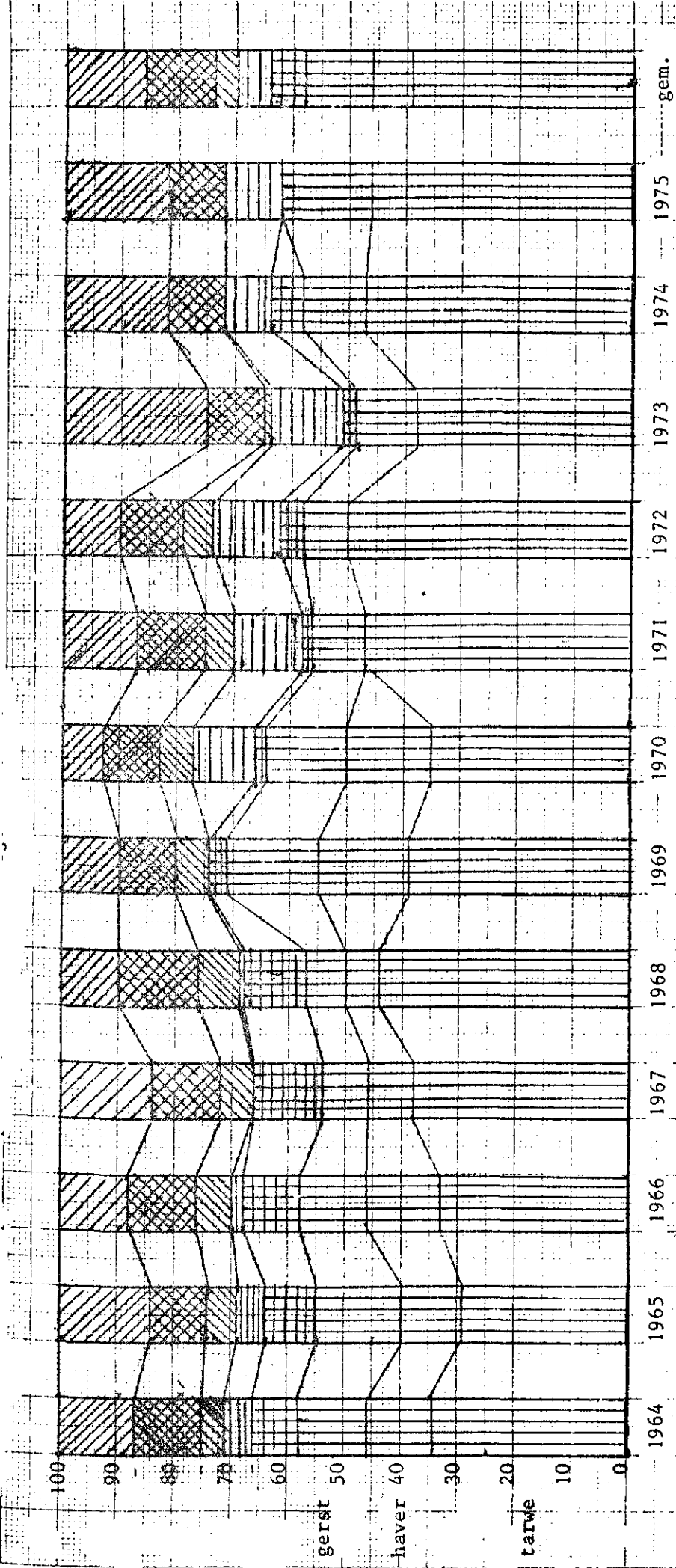
Bedrijf no.	11629	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gem.
Tarwe		34%	33%	36%	29%	34%	32%	42%	38%	31%	29%	46%	30%	35%
kg-opbrengst		5194	4052	4430	4519	5599	5106	6248	6266	4975	5779	6115	5311	5299
prijs per 100 kg		36,70	36,80	36,26	37,69	37,50	38,11	42,03	38,34	42,02	41,10	41,71	46,31	39,54
geldopbrengst		1906	1491	1606	1703	2100	1945	2626	2402	2091	2375	2586	2460	2108
Haver		7%	8%	12%	12%	5%	7%	10%	5%	8%	5%	5%	4%	7%
kg-opbrengst		4957	5400	5185	5323	5839	4821	5407	5775	5185	4416	6783	6899	5499
prijs per 100 kg		28,80	31,50	29,70	30,18	31,01	33,97	28,35	31,02	35,76	39,73	38,97	39,39	33,20
geldopbrengst		1429	1699	1540	1606	1810	1637	1532	1792	1854	1755	2680	2717	1838
W.gerst			12%	11%		12%	9%	11%	4%	4%		9%	4%	6%
kg-opbrengst			4117	4818		4220	4564	5396	5730	3764		5073	5549	4803
prijs per 100 kg			33,70	31,99		32,72	33,81	33,93	36,63	38,28		41,04	43,48	36,17
geldopbrengst			1388	1541		1380	1543	1831	2090	1441		2118	2413	1750
Z.gerst		8%							5%	4%	5%		5%	3%
kg-opbrengst		4888				4820			5522	4202	3967		4420	4637
prijs per 100 kg		30,40				32,07			36,41	37,07	40,91		44,70	36,92
geldopbrengst		1486				1546			2010	1558	1623		1976	1702
Karwij		8%	10%	8%		14%	14%	9%	10%	14%	21%	11%	14%	13%
kg-opbrengst		1599	1126	1828		1582	1819	2719	2222	1177	1048	1763	1516	1673
prijs per 100 kg		95,0	111,0	108,09	118,42	116,56	117,77	144,04	288,89	687,43	246,48	150,05	156,47	195,01
geldopbrengst		1519	1252	1976	1873	1953	2142	3917	6419	8089	2582	2645	2372	3061
Koolzaad		5%	5%	5%	5%	5%	9%	6%	11%	11%	19%	5%	14%	8%
kg-opbrengst		3064	2528		1193	3315	3321	3674	4256	3560	3235	3550	2660	3124
prijs per 100 kg		60,-	60,-		113,18	70,42	76,57	73,19	70,17	70,61	77,85	92,21	91,04	77,74
geldopbrengst		1839	1517		1351	2334	2542	2689	2987	2514	2519	3274	2422	2363
Lucerne		5%	5%	5%			8%	9%	10%	10%	10%	10%	9%	8%
kg-opbrengst		10232	10752	11650	13400	11630	10267	9691	11000	12621	11368	6716	15579	11242
prijs per 100 kg		11,30	11,10	16,01	12,40	8,56	8,58	10,59	10,40	13,13	16,03	13,90	9,89	11,82
geldopbrengst		1151	1193	1865	1662	994	881	1026	1498	2558	1823	934	1541	1427
Blauwmaanzaad				5%	4%		4%	9%	5%	6%	5%		5%	4%
kg-opbrengst				1348	1155		1663	895	894	1348	1036		1352	1211
prijs per 100 kg				170	135		232,03	156,48	165,35	196,25	228,26		234,92	189,78
geldopbrengst				2292	1559		3859	1400	1478	2645	2364		3176	2347
Conservenerwt		9%	4%				5%		5%	6%	5%	5%	6%	5%
kg-opbrengst		13712	9667		4836	4917	2150		3819	1833	5557	4818	5778	5709
prijs per 100 kg		12,50	12,-		44,33	43,67	60,44		56,97	61,15	56,11	69,85	53,26	47,03
geldopbrengst		1719	1160		2144	2147	1300		2176	1121	3118	3366	3077	2133

Bijlage 3. (2e vervolg)

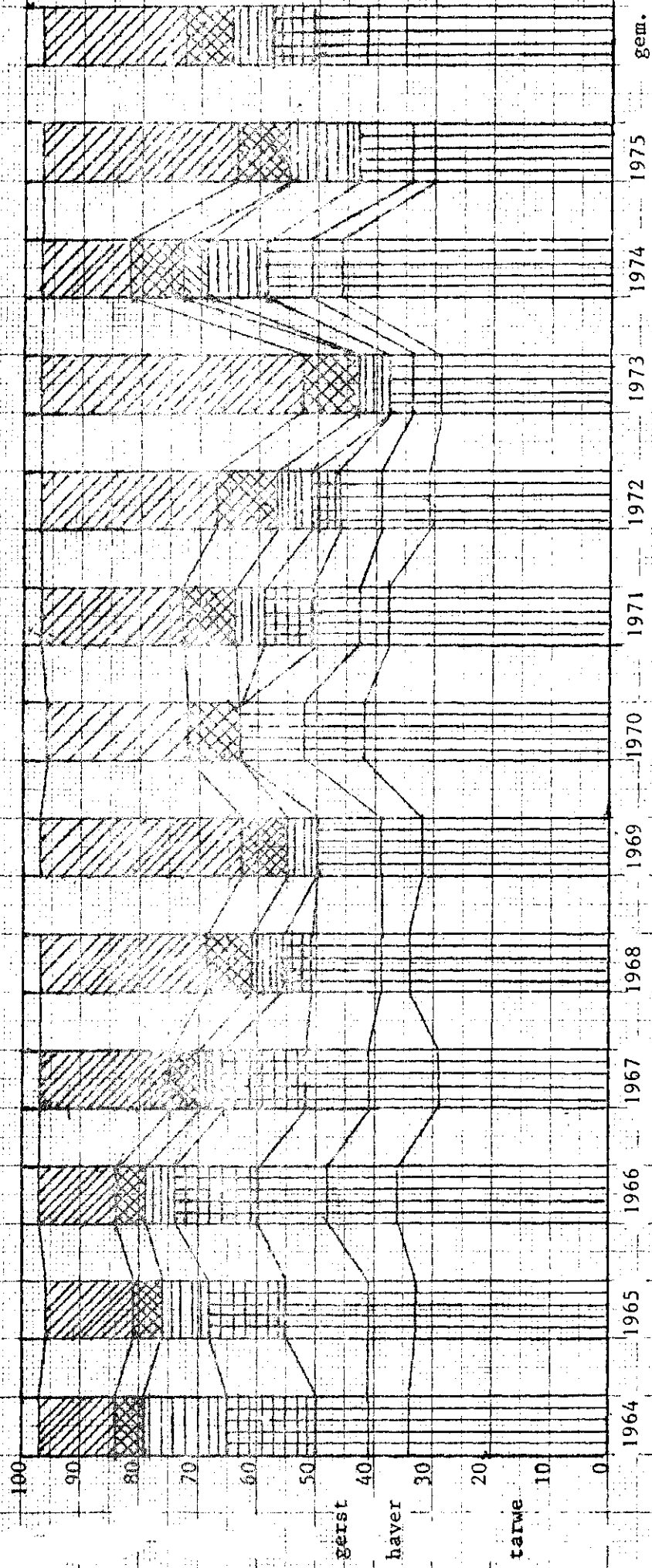
LEI-groep	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	Gem.
Tarwe		31%	30%	36%	33%	36%	39%	42%	44%	40%	37%	33%	37%
kg-opbrengst	4676	4356	4507	4938	4810	4367	5257	6045	4677	5460	6502	5056	5054
prijs per 100 kg	36,64	35,69	35,81	36,09	34,89	37,29	40,31	39,60	43,46	43,48	43,36	42,28	39,07
geldopbrengst	1712	1552	1617	1789	1694	1630	2123	2401	2036	2380	2883	2414	2019
Haver		17%	20%	19%	17%	16%	17%	11%	3%	7%	7%	7%	13%
kg-opbrengst	5180	4649	4759	5104	5102	4249	4724	5431	4480	5304	5639	4886	4958
prijs per 100 kg	28,88	30,11	29,60	29,40	29,46	30,71	28,83	31,15	33,84	37,96	37,84	41,19	32,41
geldopbrengst	1506	1414	1425	1505	1527	1330	1361	1698	1555	2019	2167	1978	1624
W.gerst		6%	9%	6%	5%	5%	4%	4%	8%	6%	6%	5%	5%
kg-opbrengst	4581	3627	4339	4768	5096	3751	5076	5765	4655	4840	4774	5451	4799
prijs per 100 kg	29,39	30,86	31,12	31,11	31,11	31,-	32,98	32,50	35,43	39,-	39,37	42,44	34,11
geldopbrengst	1369	1139	1371	1487	1648	1167	1665	1864	1721	1890	1939	2317	1669
Z.gerst		6%	3%	4%	4%	4%	4%	5%	4%	7%	3%	9%	5%
kg-opbrengst	4750	3582	4289	3569	3969	3751	5076	5068	3574	3947	3656	4509	4145
prijs per 100 kg	29,22	31,66	30,81	30,37	31,30	31,-	32,58	34,23	37,89	39,12	41,58	42,75	34,37
geldopbrengst	1400	1156	1324	1116	1250	1167	1665	1744	1422	1542	1559	1925	1439
Karwij		11%	11%	10%	7%	10%	6%	9%	4%	8%	10%	4%	8%
kg-opbrengst	1688	1000	1648	1169	1142	1527	1416	1766	1384	1085	1084	1632	1378
prijs per 100 kg	94,12	124,-	113,70	118,65	109,09	109	180	261	508	298	139	211,77	188,86
geldopbrengst	1586	1258	1875	1372	1430	1663	2553	4627	6867	3306	1563	3397	2625
Koolzaad		1%	2%	2%	5%	4%	2%	5%	5%	8%	9%	9%	4%
kg-opbrengst		2780	2704		2937	2049	2547	3151	3359	2747	3198	2262	2773
prijs per 100 kg		39,37	38,34		63,12	68,69	72,09	70,79	69,91	74,62	90,-	91,78	67,87
geldopbrengst		1154	1572		1870	1410	1833	2218	2345	2060	2880	2069	1941
Suikerbieten		1%	2%	4%	5%	7%	7%	7%	13%	7%	8%	14%	6%
kg-opbrengst		28018	41273	43345	47548	45119	36615	45730	38415	43862	44895	40097	41356
prijs per 1000 kg		72,-	74,26	64,92	60,49	69,29	68,24	79,73	80,70	84,94	107,85	112,90	79,58
geldopbrengst		2010	3081	2812	2910	3127	2494	3689	3080	3719	4914	4514	3305
Lucerne		2%	1%	4%	4%	4%	4%	5%	4%	4%	4%	5%	4%
kg-opbrengst	9187	9872	9280	11971	10742	8424	9045	10640	11465	10707	9793	15724	10571
prijs per 100 kg	10,80	11,10	12,35	12,40	8,55	8,44	11,03	11,-	12,88	16,04	13,94	9,45	11,50
geldopbrengst	987	1096	1169	1485	918	710	980	1459	1802	1952	1587	1560	1309
Zaadbieten		3%	4%	2%	2%	1%							
kg-opbrengst	3835	2593	2882	2843	2101								
prijs per 100 kg	152	160	165	167	164								
geldopbrengst	5813	4453	5031	4840	3462								

Bijlage 4. Arbeidskosten incl. overwerkvergoeding, vakantietoeslag en werkgeversaandeel sociale lasten per volwaardige arbeidskracht
(Bron: Kwantitatieve akkerbouwinformatie P.A.G.V.)

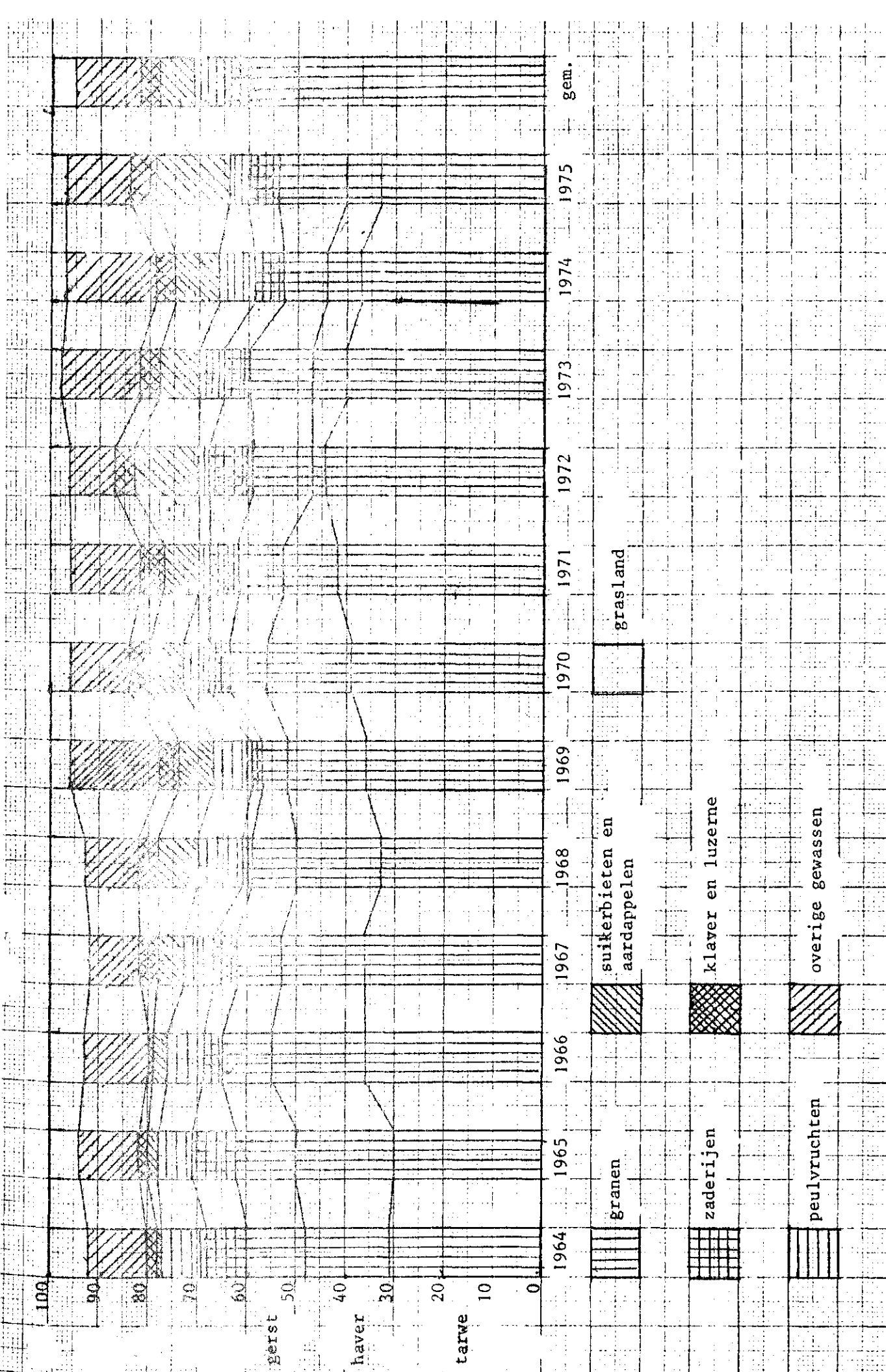
Boekjaar	Arbeidskosten in gld. per v.a.k.
1964/65	8392
1965/66	9201
1966/67	10600
1967/68	11400
1968/69	12300
1969/70	13800
1970/71	16200
1971/72	18600
1972/73	21700
1973/74	24400
1974/75	28200
1975/76	32800

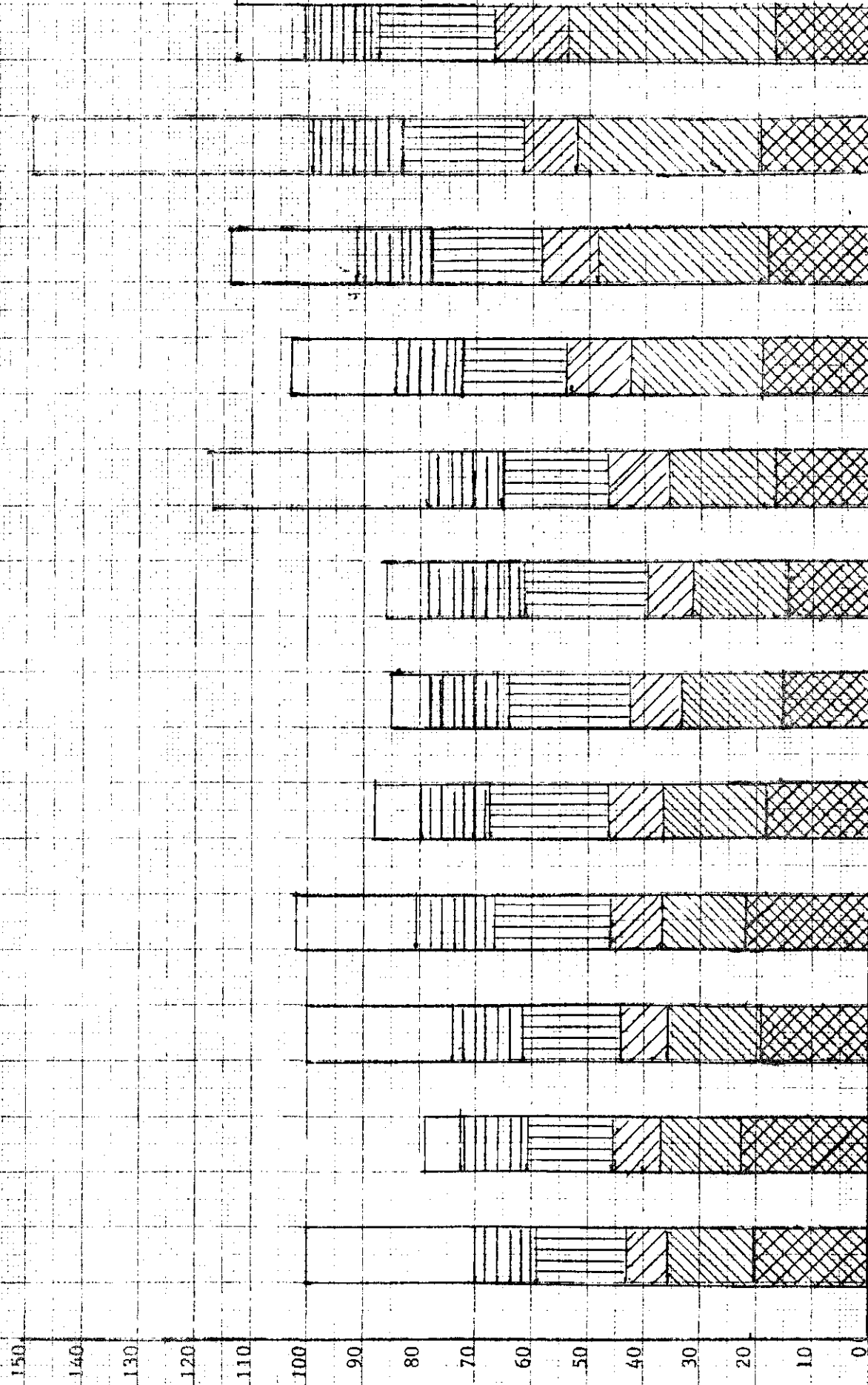

Voor legenda zie graf. 2.1 c.

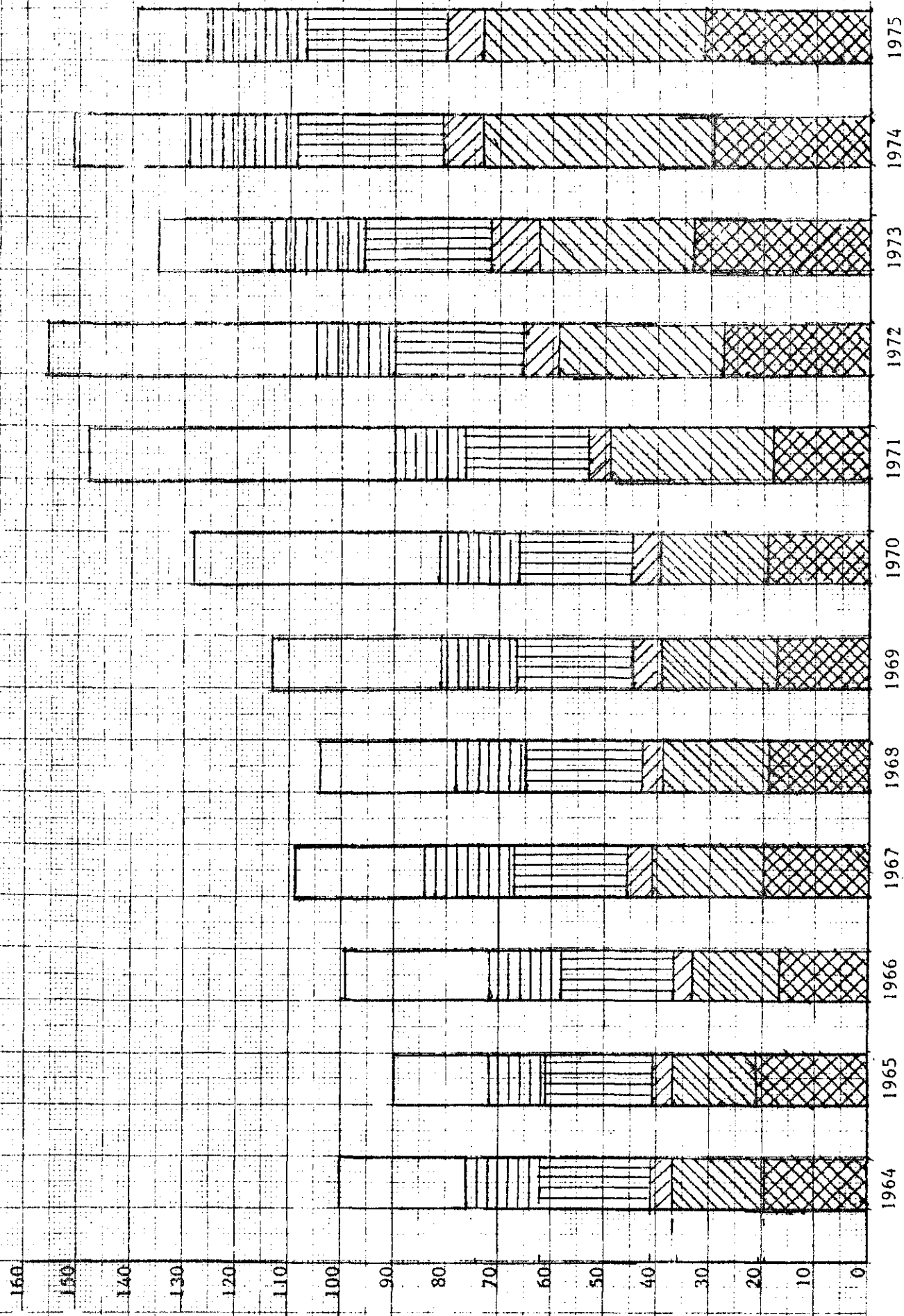

Voor legenda zie graf. 2.1 c.

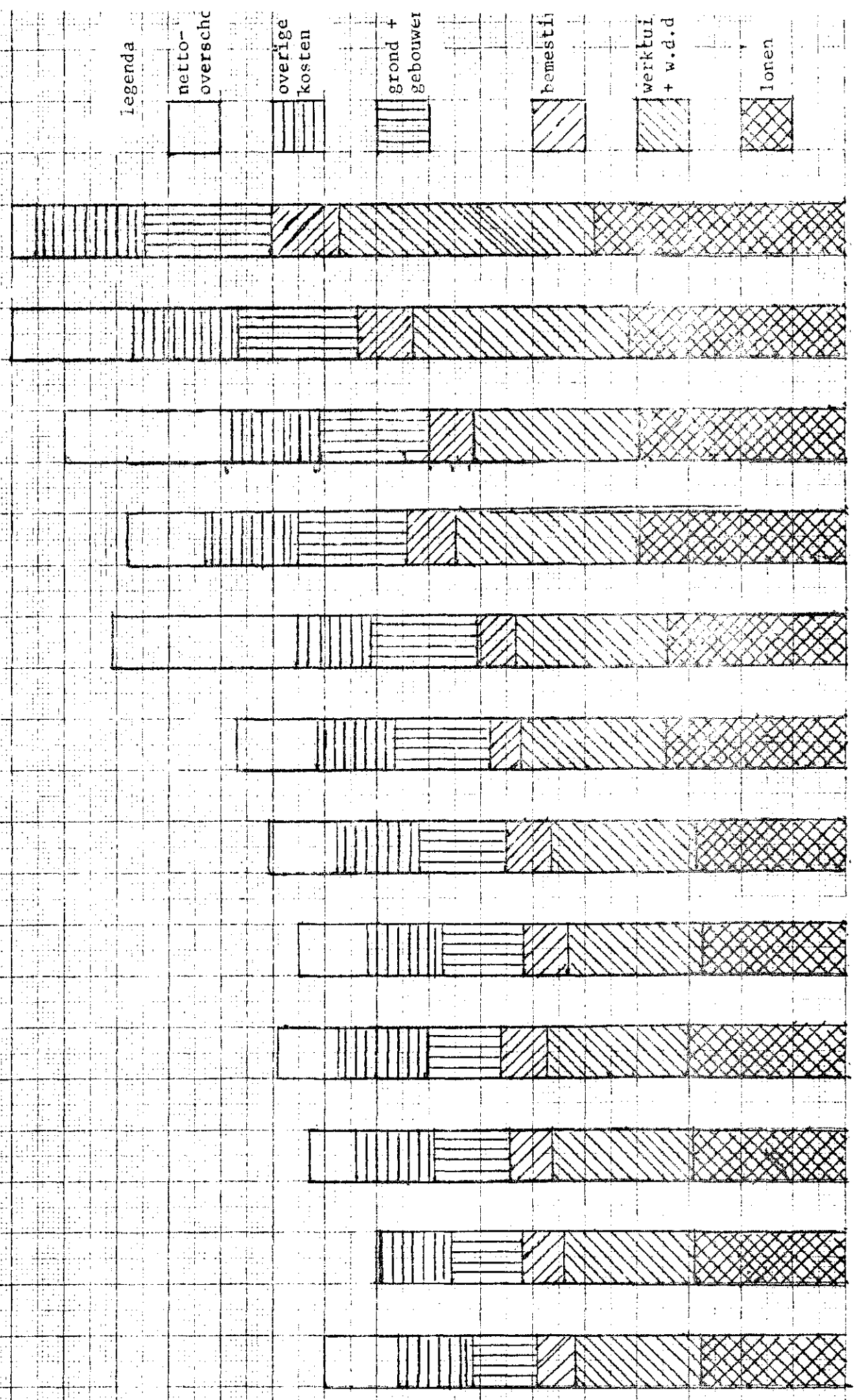

Grafiek 3.1 b Verloop van het netto-overschot en de kostenbestanddelen in indexcijfers (opbrengsten 1964 = 100) Bedrijf no. 11629

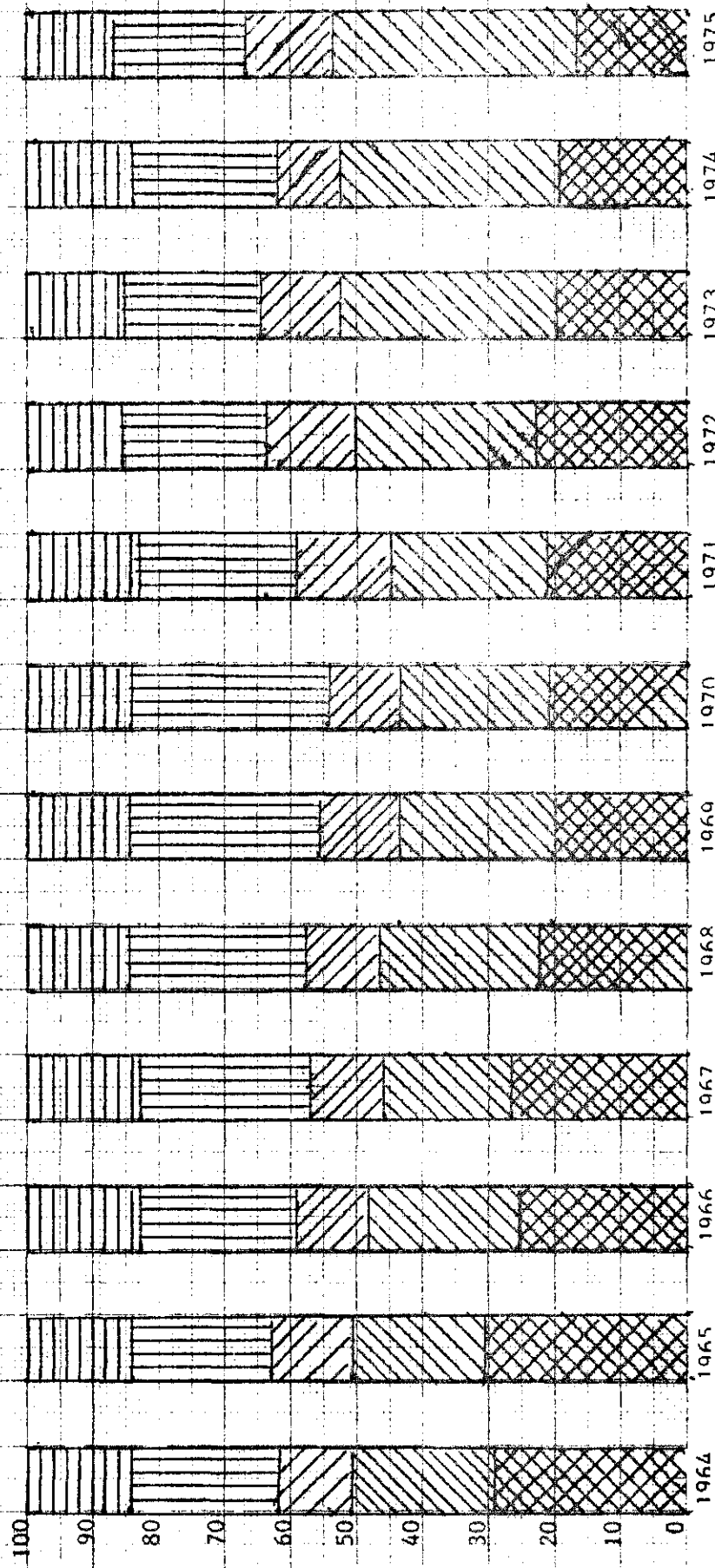
Graafiek 3.1 c verloop van het netto-overschot en de kostenbestanddelen in indexcijfers
 (opbrengsten 1964 = 100)

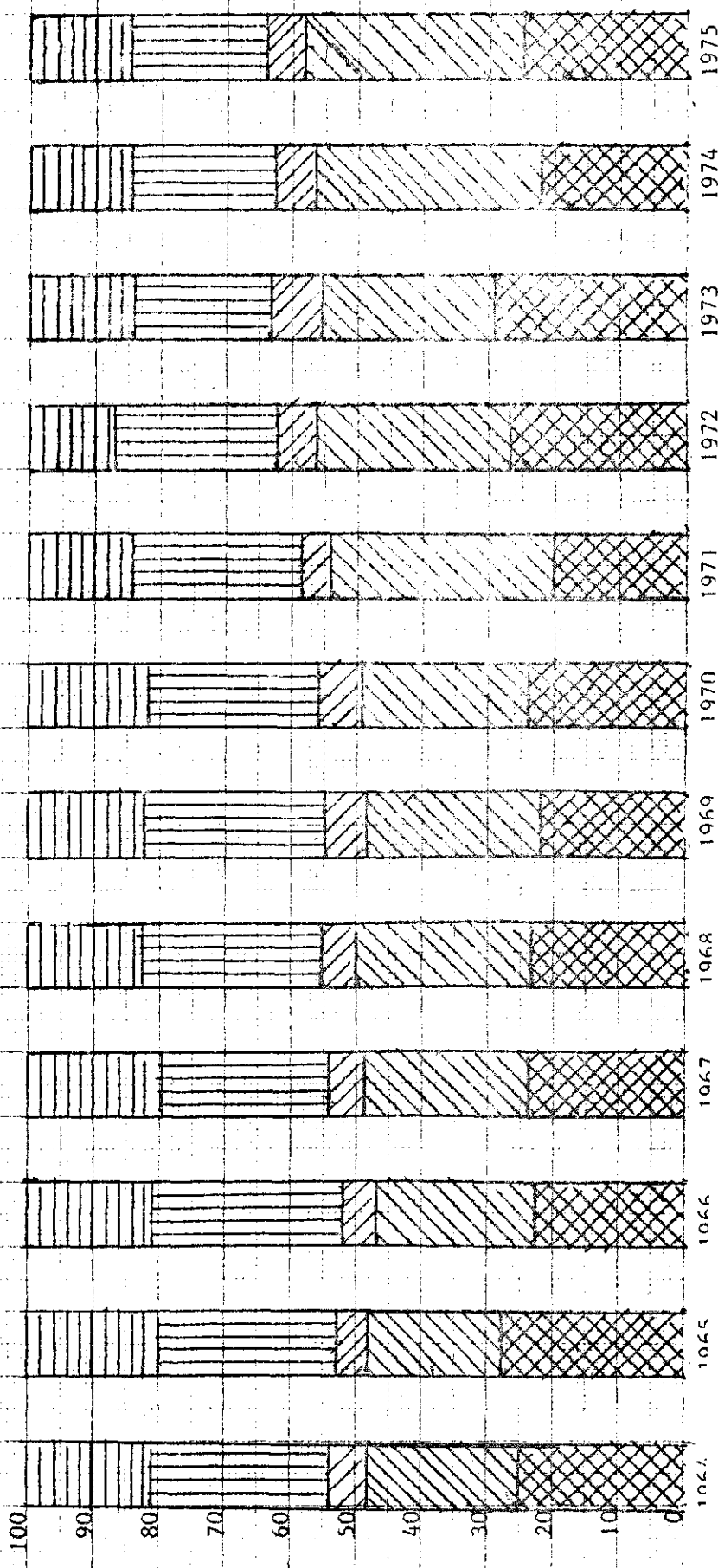
Bedrijf no. 11628

Verhouding tussen de verschillende kostensorten

Grafiek 3.2 a

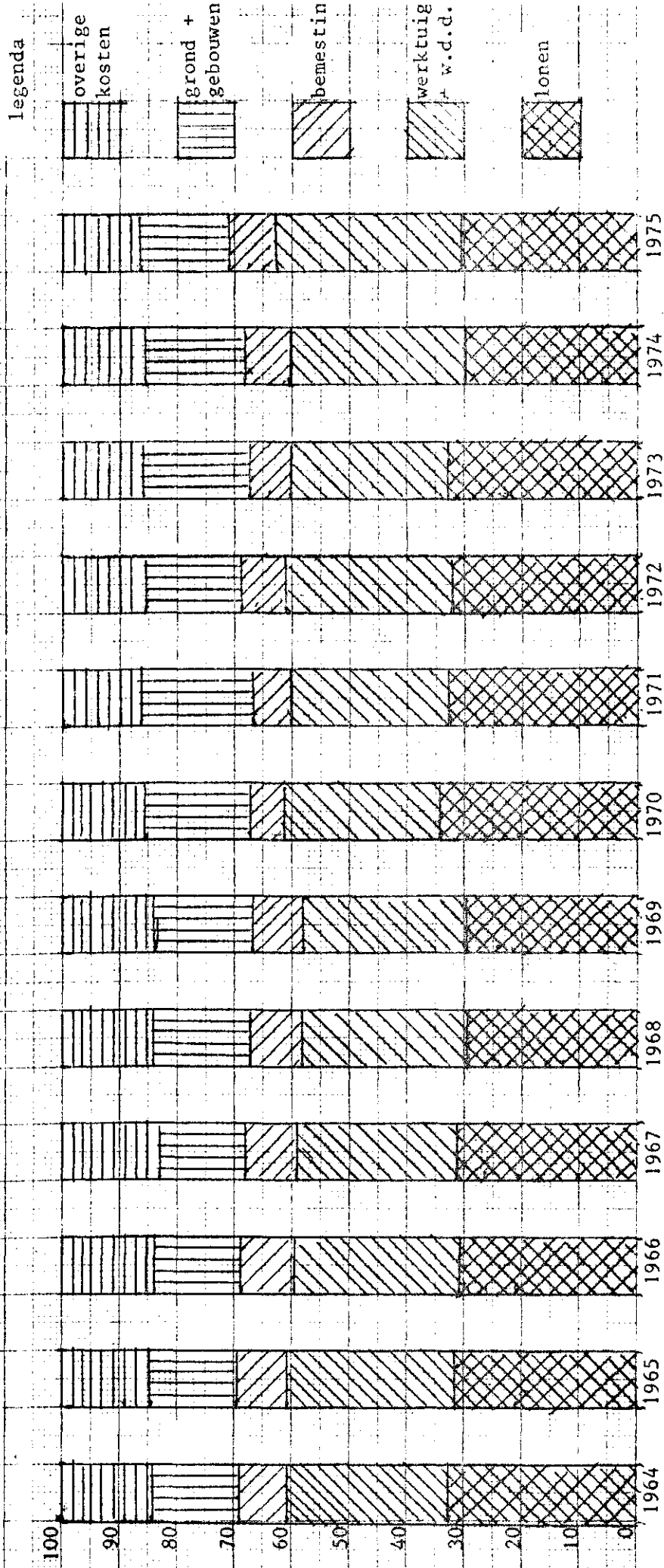

Grafiek 3.2 b Verhouding tussen de verschillende kostensoorten   Bedrijf no. 11629

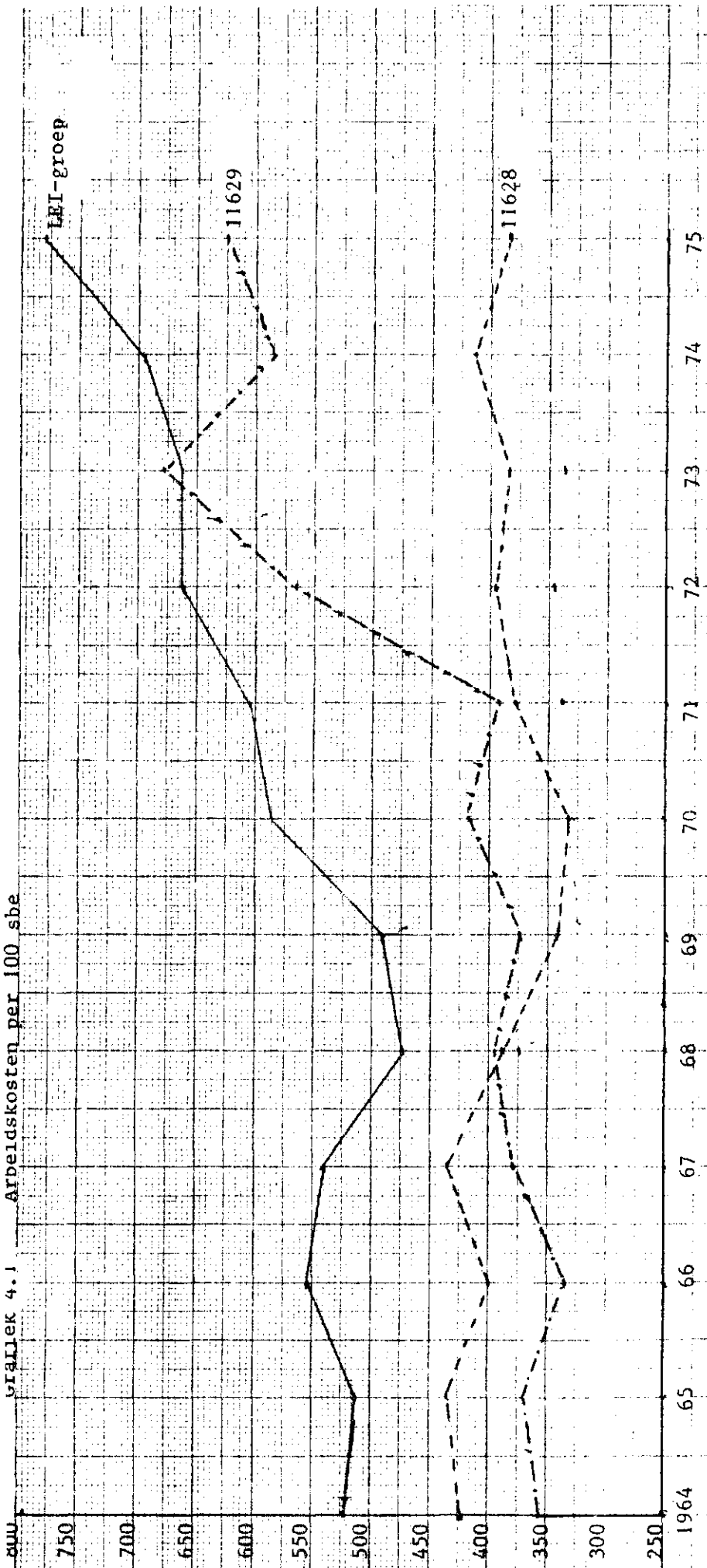

Grafiek 3.2 c Verhouding tussen de verschillende kostensoorten

I&I-groep

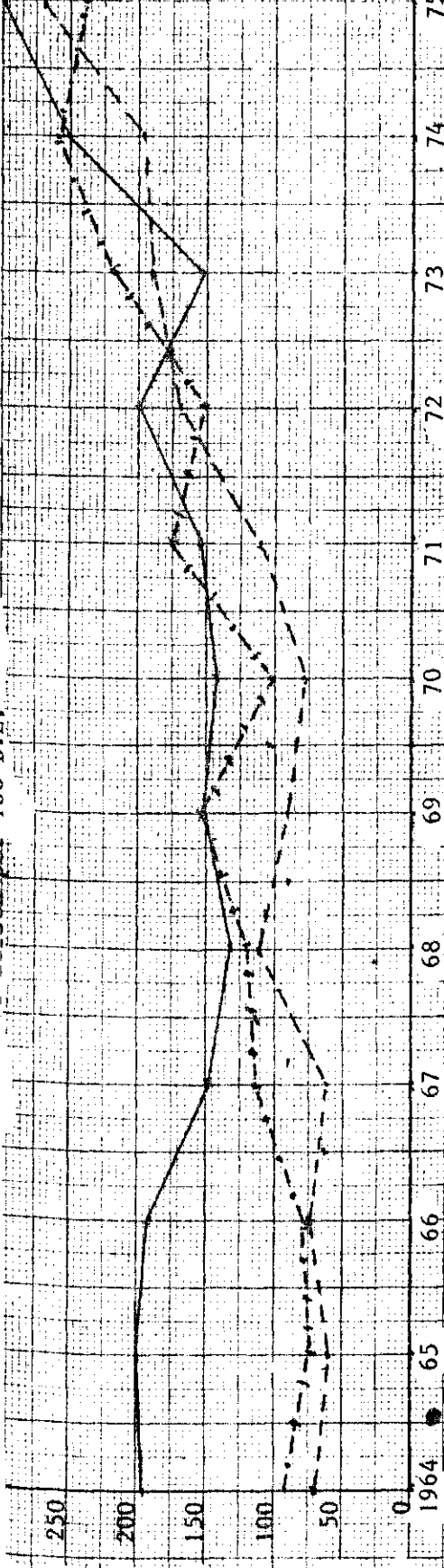
Gratiek 4.1 Arbeidskosten per 100 sbe

LMI-groep

J1628

J1629

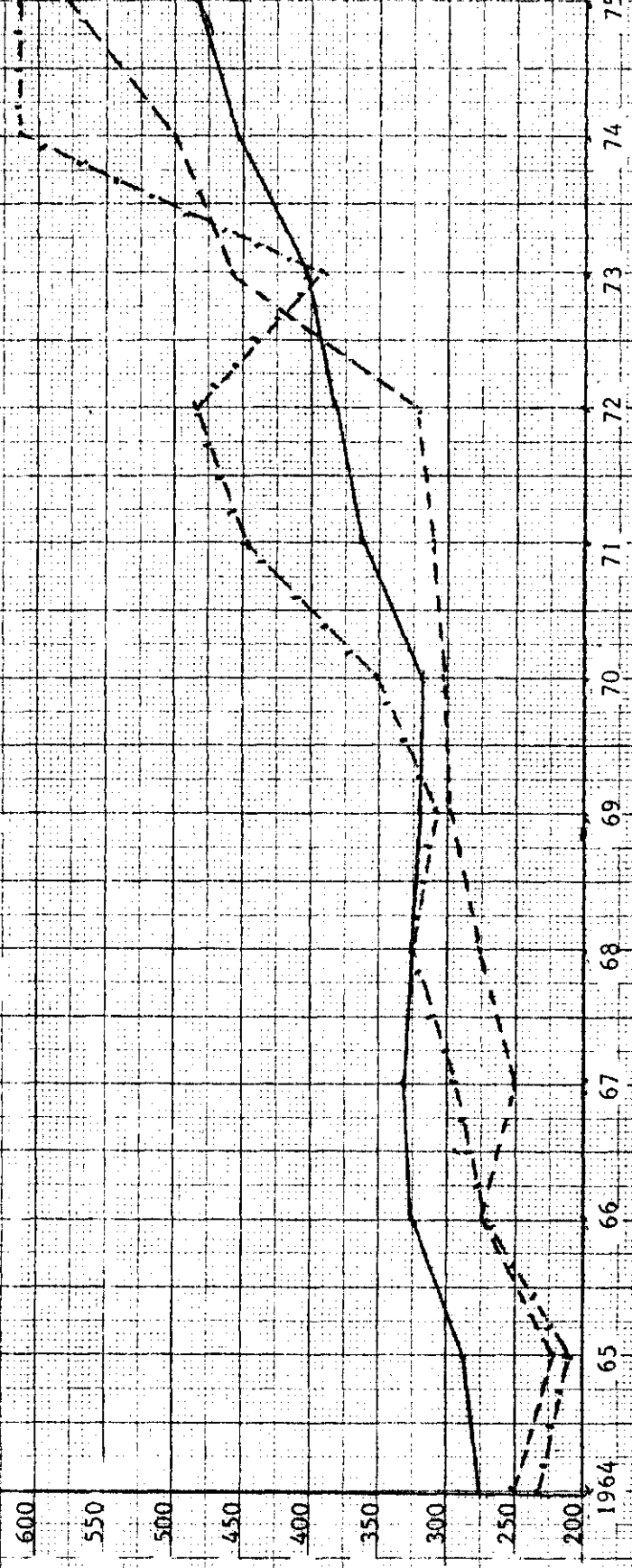

Grafiek 4.3 Werktuigkosten per 100 B.E.

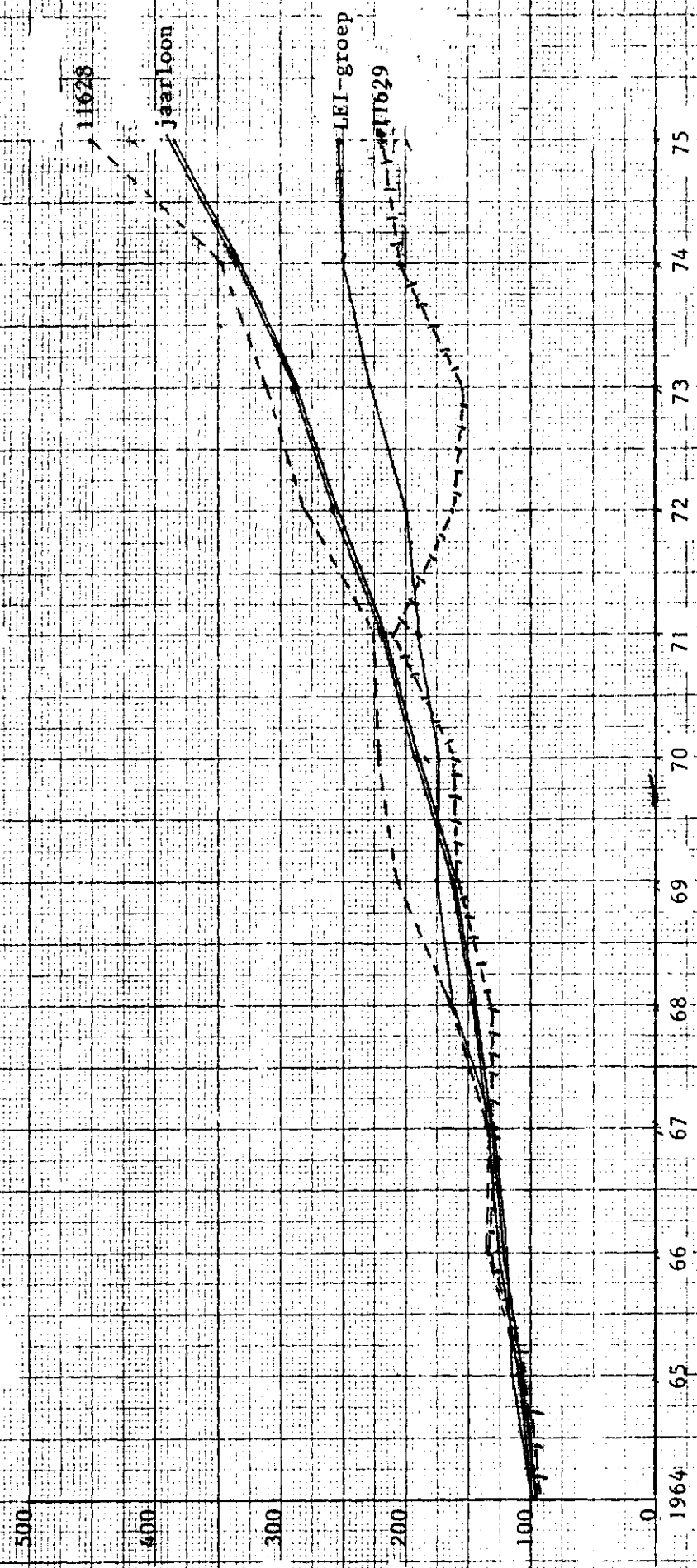
J1629

J1628

Oldambt

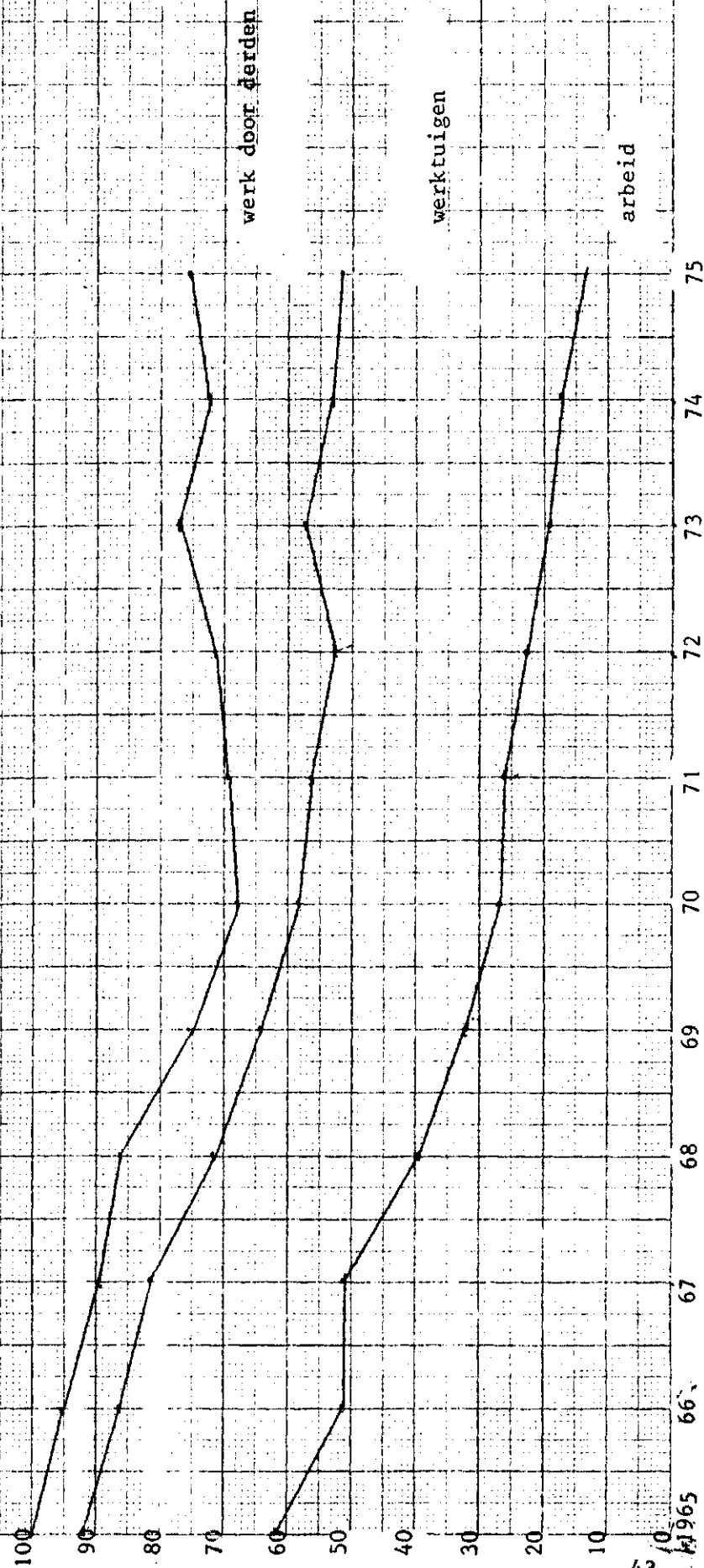

Grafiek 4.4 Jaarloon en bewerkingseenheden per manjaar

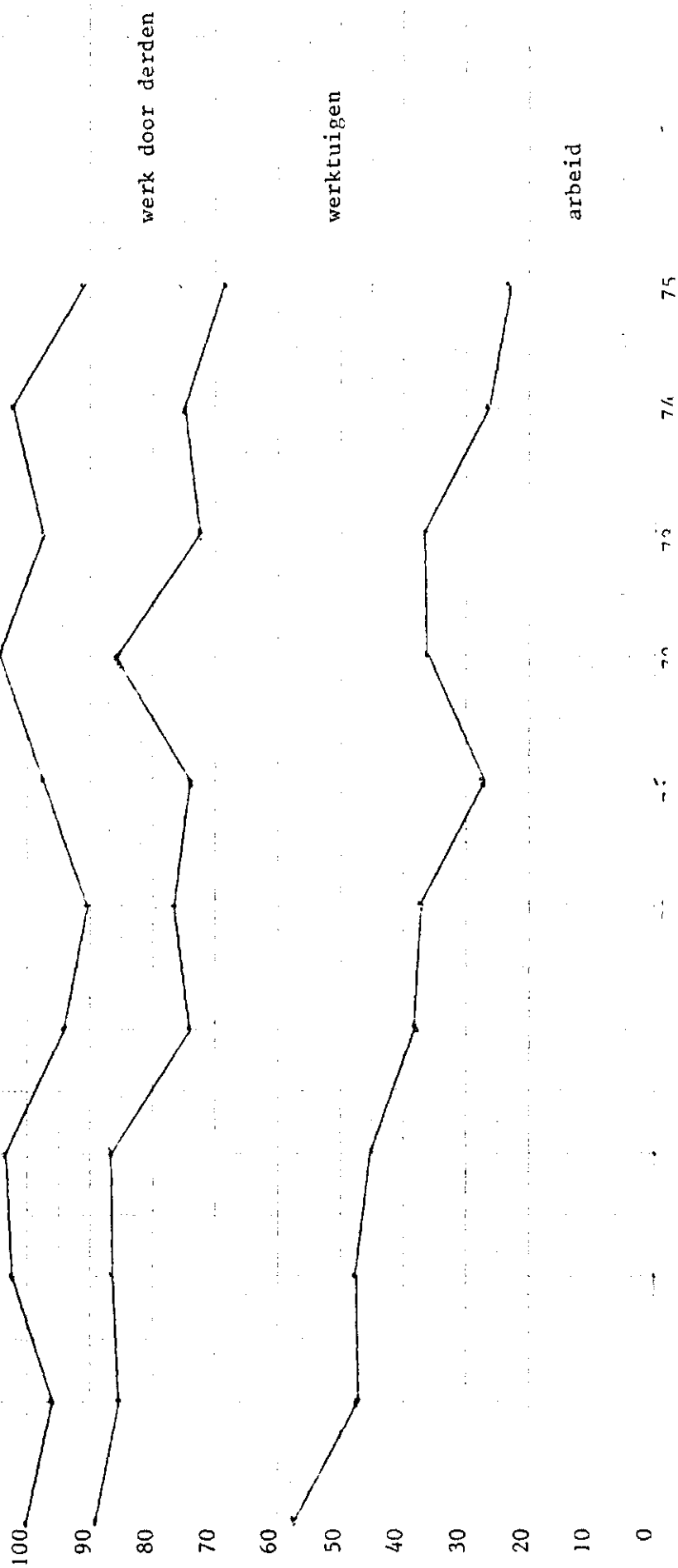

Grafiek 4.5 a   Ontwikkeling van de hoeveelheid arbeid, werktuigen en loonwerk
 per bewerkingseenheid in Indexcijfers (1965/66 = 100)

Bedrijf no. 11628

Grafiek 4.5 b   Ontwikkeling van de hoeveelheid arbeid, werktuigen en loonwerk
 per bewerkingseenheid in indexcijfers (1965/66 = 100)   Bedrijf no. 11629

Grafiek 4.5 c

Ontwikkeling van de hoeveelheid arbeid, werktuigen en loonwerk
per bewerkingseenheid in indexcijfers (1965/66 = 100)

LEI-groep

